

UCHWAŁA NR XXX.204.20
RADY MIEJSKIEJ W TYCZYNIE
z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021-2027.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2020.713) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020.1876)

Rada Miejska w Tyczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tyczyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XXX.204.20
RADY MIEJSKIEJ W TYCZYNIE
z dnia 29 grudnia 2020 r.**

**Gminna Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021-2027**

Tychyn 2020

Spis treści

WSTĘP	4
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	6
1.1 STRUKTURA STRATEGII.....	6
1.2 PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII	8
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO–ANALITYCZNA.....	9
2.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY TYCZYN	9
2.2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TYCZYN.....	11
2.2.1. Ubóstwo.....	16
2.2.2. Bezrobocie	19
2.2.3. Niepełnosprawność.....	23
2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba	26
2.2.5. Alkoholizm	28
2.2.6. Przemoc w rodzinie	31
2.2.7. Potrzeba ochrony macierzyństwa.....	34
2.2.8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	36
2.2.9. Bezdomność.....	39
2.2.10. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	41
2.2.11. Klęski żywiołowe	44
2.3.ANALIZA SWOT PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TYCZYN	47
2.4. ZASOBY GMINY TYCZYN, KTÓRE MOGĄ BYĆ WYKORZYSTYWANE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	56
2.5. DEFICYTY W GMINIE TYCZYN, UTRUDNIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	57

III. CZĘŚĆ STRATEGICZNA.....	58
3.1. MISJA	58
3.2. ZASADY OPRACOWANIA STRATEGII.....	58
3.3. CELESTRATEGICZNE	59
3.4. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	67
3.5. ROLA I FUNKCJE LOKALNEGO SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W PERSPEKTYWIE NA LATA 2021 DO 2027.....	68
3.6. MONITOROWANIE I OCENA STRATEGII.....	68
WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE.....	69
SPIS TABEL I WYKRESÓW	70

WSTĘP

Samorządy lokalne działające współcześnie, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które oparte jest na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych. Na poziomie zarządzania lokalnego, w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Ustawa o pomocy społecznej w art. 16 b nałożyła na gminę obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Niniejsze opracowanie jest poszerzeniem obecnie działającej strategii i pozwala określić kierunki działań polityki społecznej na podstawie diagnozy potrzeb mieszkańców. Wyznaczone zostały cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych w gminie Tyczyn.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego podejścia do spraw społecznych w skali gminy.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Tyczyn została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie uzyskane w toku bieżącej jego działalności, dane z Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem.

Konsekwentna i systematyczna praca pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie umożliwiła przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług np. poradnictwa prawnego, psychologicznego i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2027 zorientowana jest na umożliwienie harmonijnego rozwoju oraz wyrównanie szans społecznych

mieszkańców poprzez doskonalenie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo. Zawarte w niej cele wynikają z rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Niniejsza Strategia jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej, dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. 1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Tyczyn składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i strategicznej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- ubóstwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- alkoholizm
- przemoc w rodzinie
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
- bezdomność
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- klęski żywiołowe

Część strategiczna zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej na najbliższe lata.

Są one ujęte w formie celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań. W celach strategicznych ujęte zostały:

- kierunki niezbędnych działań,
- sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe,

- oczekiwane wskaźniki realizacji Strategii,
- monitorowanie i ocena Strategii.

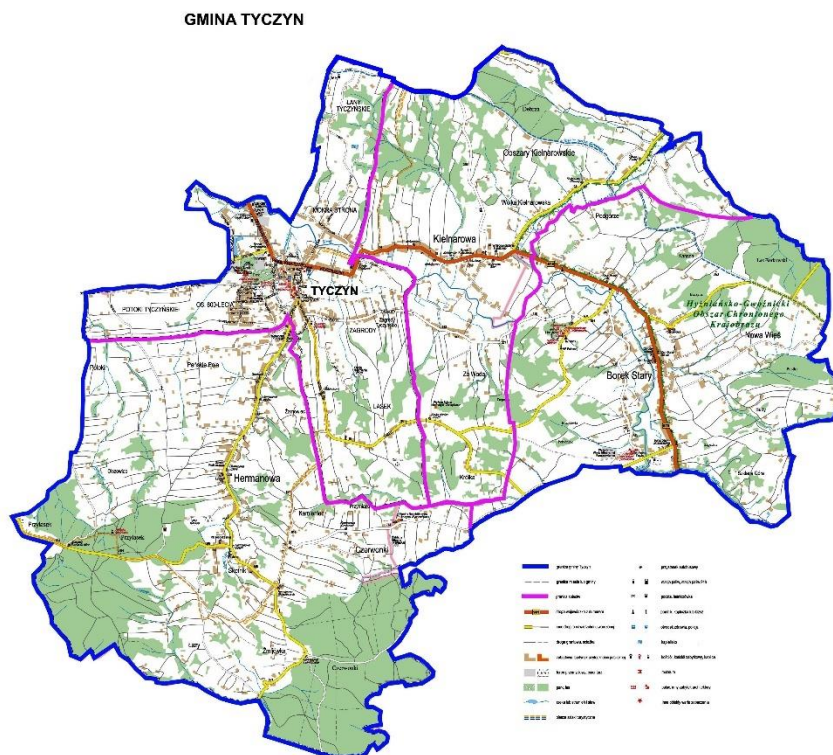
1.2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm./,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej / Dz. U. z 2020 r. poz. 1876/,
3. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych /Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm./,
4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych / Dz. U. z 2020 r., poz. 111/,
5. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych / Dz. U. z 2019 r., poz. 1282/,
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego /Dz. U. z 2020 r., poz. 685/,
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych /Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm./,
8. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych /Dz. U. z 2020 r., poz. 266 z późn. zm./,
9. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 86 poz. 732 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów / Dz. U. z 2020 r., poz. 808 z późn. zm./,
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm./,
12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej /Dz. U. z 2020 r., poz. 821/.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO –ANALITYCZNA

2. 1. CHARAKTERYSTYKA GMINY TYCZYN

Gmina Tyczyn znajduje się w centralnej części województwa podkarpackiego - odległość siedziby gminy od Rzeszowa wynosi około 1,5 km, od Dynowa - 30 km (drogą krajową Rzeszów - Dynów), od siedzib gmin Doliny Strugu: od Chmielnika Rzeszowskiego - 7 km, od Błażowej - 16 km i od Hyżnego - 7 km. Jako jednostka administracyjna graniczy: od północno-zachodu z wojewódzkim Rzeszowem, od południa z gminami Lubenia i Błażowa, od wschodu z gminą Hyżne i od północno-wschodu z gminą Chmielnik.

Obszar gminy pod względem fizyczno-geograficznym położony jest na terenie Pogórza Karpackiego w obrębie mezoregionu Pogórza Dynowskiego.

Gmina Tyczyn to gmina miejsko-wiejska w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Rzeszowa. W jej skład wchodzi miasto Tyczyn oraz 3 sołectwa: Kielnarowa, Borek Stary i Hermanowa. Do dnia 31.12.2018r. w skład gminy wchodziła Matysówka, która z dniem 1.01.2019 r. została włączona do Rzeszowa, tym samym liczba ludności w Gminie Tyczyn od 01.01.2019 roku zmalała o 1620 osób w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Gminę Tyczyn zamieszkuje ogółem 10 668 osób na obszarze równym 53,71 km², w tym Tyczyn – 3 968, Hermanowa – 2 792, Kielnarowa – 2 024, Borek Stary – 1 866. Podział ze względu na płeć : 5 415 kobiet i 5 253 mężczyzn. (stan na 25.11.2020 r.)

Gmina Tyczyn dysponuje również dobrą infrastrukturą techniczną, ma nowoczesną sieć telekomunikacyjną, poważnie zaawansowana jest budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Ma bardzo korzystne położenie komunikacyjne - jest zlokalizowana na szlaku handlowym północ-południe oraz w pobliżu szlaku wschód-zachód (droga międzynarodowa nr 4, wiodąca od granicy zachodniej państwa z Niemcami do granicy wschodniej z Ukrainą). Odległość dzieląca Tyczyn od granicy z Ukrainą wynosi około 100 km (przejście graniczne w Medyce), natomiast od granicy ze Słowacją (przejście graniczne w Barwinku) ok. 80 km. Najbliższe lotnisko znajduje się w Jasionce koło Rzeszowa, w odległości ok. 20 km od Tyczyna.

Gminę Tyczyn przecina ponad 10-kilometrowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 878 relacji Rzeszów - Dylągówka. Od niej odgałęziają się drogi powiatowe o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, prowadzące m.in. do Brzozowa i Sanoka.

W gminie Tyczyn w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 979 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 785 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 84 nowe podmioty, a 36 podmiotów zostało wyrejestrowanych. W tym samym okresie najwięcej (97) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (36) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Tyczyn najwięcej (67) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (939) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,2% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 30,5% (299) podmiotów, a 69,3% (678) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Tyczyn najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24,2%) oraz

budownictwo (20,8%)¹. Najbardziej rozwinięte są handel, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

2. 2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TYCZYN

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zaspokojenie na terenie gminy niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz działanie na rzecz usamodzielniania osób i rodzin, ich stabilizacji i integracji ze środowiskiem.

Zadaniem Ośrodka jest również pomoc w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz upowszechniania aktywnej integracji.

Formą działania Ośrodka jest w szczególności:

- 1) pomoc środowiskowa obejmująca zespół działań dla stworzenia warunków właściwego funkcjonowania osób i rodzin w miejscu zamieszkania,
- 2) pomoc instytucjonalna oznaczająca zapewnienie specjalistycznej opieki osobom całkowicie lub częściowo niezdolnym do samodzielnej egzystencji w miejscu zamieszkania.

Do zadań Ośrodka w szczególności należy:

- 1) diagnostyka indywidualna i środowiskowa /rozpoznawanie i analizowanie potrzeb i sytuacji życiowej, materialnej jednostek i ich rodzin oraz wszelkich uwarunkowań środowiskowych dla celów pomocy społecznej/,
- 2) sporządzanie planów rozwoju wszelkich form świadczeń i usług z zakresu pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Tyczyn

- 3) bezpośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej, w tym organizowanie usług opiekuńczych w domu klienta,
- 4) pośrednie udzielanie świadczeń poprzez zlecenie ich do wykonania innym instytucjom, organizacjom społecznym bądź osobom fizycznym w ramach środków z budżetu oraz nadzorowanie sposobu i jakości wykonania tych świadczeń,
- 5) współdziałanie w podejmowaniu wspólnych inicjatyw i zadań w zakresie pomocy społecznej,
- 6) aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy społecznej,
- 7) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Przedmiotem działania Ośrodka jest realizacja zadań własnych gminy i zleconych:

- 1) do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy:
 - a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
 - b) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej,
 - c) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
 - d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
 - e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
 - f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
 - g) Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych,
 - h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,

- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
 - j) praca socjalna,
 - k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
 - m) dożywianie dzieci,
 - n) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 - o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
 - p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
 - r) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
 - s) utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
 - t) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
 - u) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 2) do zadań własnych gminy należy:
- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
 - b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,

- c) prowadzenie i zapewnienie, miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
 - d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminnych, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych oraz uczestnictwo w programach unijnych,
 - e) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach, poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
 - f) obsługa organizacyjno - techniczna zespołu interdyscyplinarnego,
 - g) praca z rodziną,
- 3) do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:
- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
 - c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
 - f) przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych w tym zasiłków rodzinnych łącznie z dodatkami oraz zasiłków,
 - g) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia za osobę otrzymującą świadczenie pielęgnacyjne,
 - h) przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

- i) prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji w sprawach wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- j) zgłaszanie do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych,
- k) diagnozowanie środków finansowych na wypłatę świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W wykonywaniu zadań Ośrodek współdziała z Wojewodą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, samorządem terytorialnym i jego organami wykonawczymi oraz innymi instytucjami prowadzącymi działalność socjalną a także policją, prokuraturą rejonową, sądami.

Ośrodek współdziała na zasadzie partnerstwa z prowadzącymi działalność na terenie gminy organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 7 przewiduje udzielenie pomocy społecznej w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej i ekologicznej.

W związku z powyższym diagnoza problemów społecznych w gminie Tyczyn oparta zostanie na dokładnej analizie przyczyn przyznawania pomocy społecznej oraz na analizie funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Tyczyn.

2.2.1. Ubóstwo

Pojęcie ubóstwa w niniejszej strategii pojmowane jest jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin i grup, których środki materialne, kulturowe i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania. Istnieją trzy typy ubóstwa: ekonomiczne, społeczne i polityczne. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej osoby ubiegające się o udzielenie pomocy muszą spełnić jeden z warunków, jakim jest kryterium dochodowe. Dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701,00 zł., dla osoby w rodzinie wynosi 528,00 zł. Ubóstwo jest jednym z czynników wpływającym na zjawisko wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne to sytuacja, która uniemożliwia lub w sposób znaczny utrudnia jednostce lub grupie zgodnie z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych, infrastruktury społecznej - gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wypełniania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności osób ubogich.

Wykluczenie dotyczy osób i rodzin, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach materialnych /ubóstwo materialne,
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających wejście na rynek pracy,
- nie potrafią się dostosować się do zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby lub innych cech indywidualnych
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, szantaży, agresji.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020

Ubóstwo					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	259	229	183	124	98

*Stan na dzień

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020

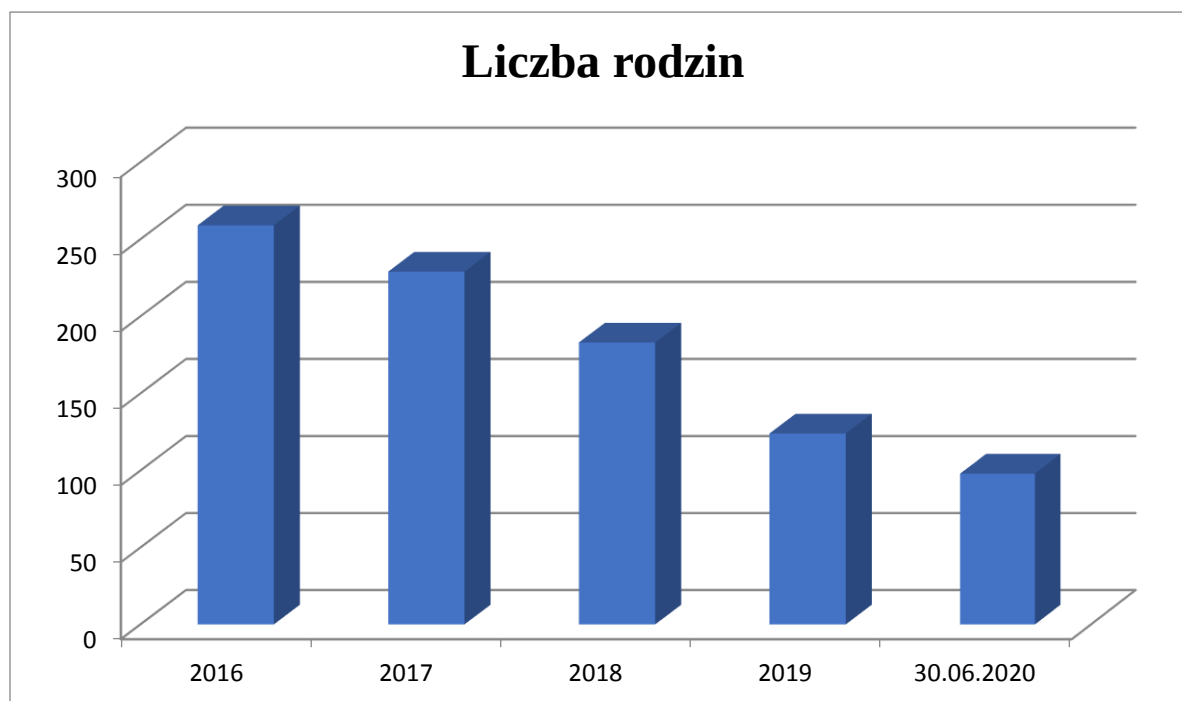
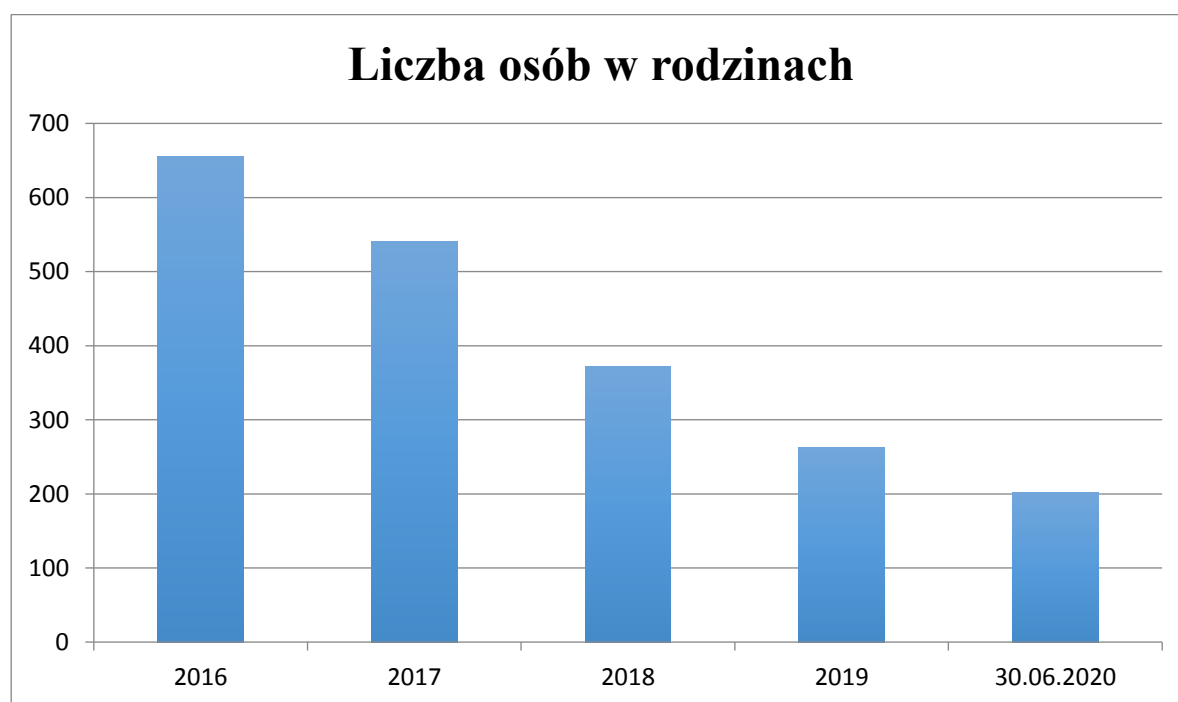

Tabela 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020

Ubóstwo					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	656	540	372	263	202

*Stan na dzień

Wykres 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020

2.2.2. Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Bezrobocie występuje wówczas, gdy liczba osób poszukujących pracy jest większa niż liczba ludzi zdolnych do pracy, chcących pracować i akceptujących istniejący poziom wynagrodzeń. Przyczyną dużego wzrostu bezrobocia stała się recesja ekonomiczna, niedostosowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do ofert rynku pracy, wprowadzenie nowych technologii oszczędzających pracę ludzką, restrukturyzacja przemysłu.

Skutkami bezrobocia dla większości osób bezrobotnych są: pogorszenie standardu życia, izolacja społeczna, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym. Bezrobocie prowadzi również do wzrostu przestępczości i pogłębiającego się niedostatku.

W ujęciu ekonomicznym bezrobocie jest stanem na rynku pracy, gdzie przy danym poziomie płac osoby zdolne do pracy i chcące pracować nie mogą znaleźć zatrudnienia. W praktyce pojęciem bezrobocia posługujemy się w odniesieniu do osób niezatrudnionych i nie prowadzących działalności gospodarczej, a jednocześnie znajdujących się w grupie aktywnej zawodowo. Ludność aktywna zawodowo to wszystkie osoby w wieku produkcyjnym, gotowe i zdolne do podjęcia pracy.

Do aktywnych zawodowo nie można zaliczać:

- osób uczących się,
- emerytów i rencistów,
- osób niepełnosprawnych
- niezdolnych do podjęcia zatrudnienia,
- osób aresztowanych i odbywających karę pozbawienia wolności,
- osób, które nie poszukują pracy, mimo iż nie posiadają zatrudnienia.²

²ABC przedsiębiorczości, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2009, s. 140.

Tabela 3. Bezrobocie w gminie Tyczyn³

Rok	2016	2017	2018	2019
Liczba bezrobotnych	553	469	476	338
Liczba mężczyzn bezrobotnych	264	221	209	158
Liczba kobiet bezrobotnych	289	248	267	180

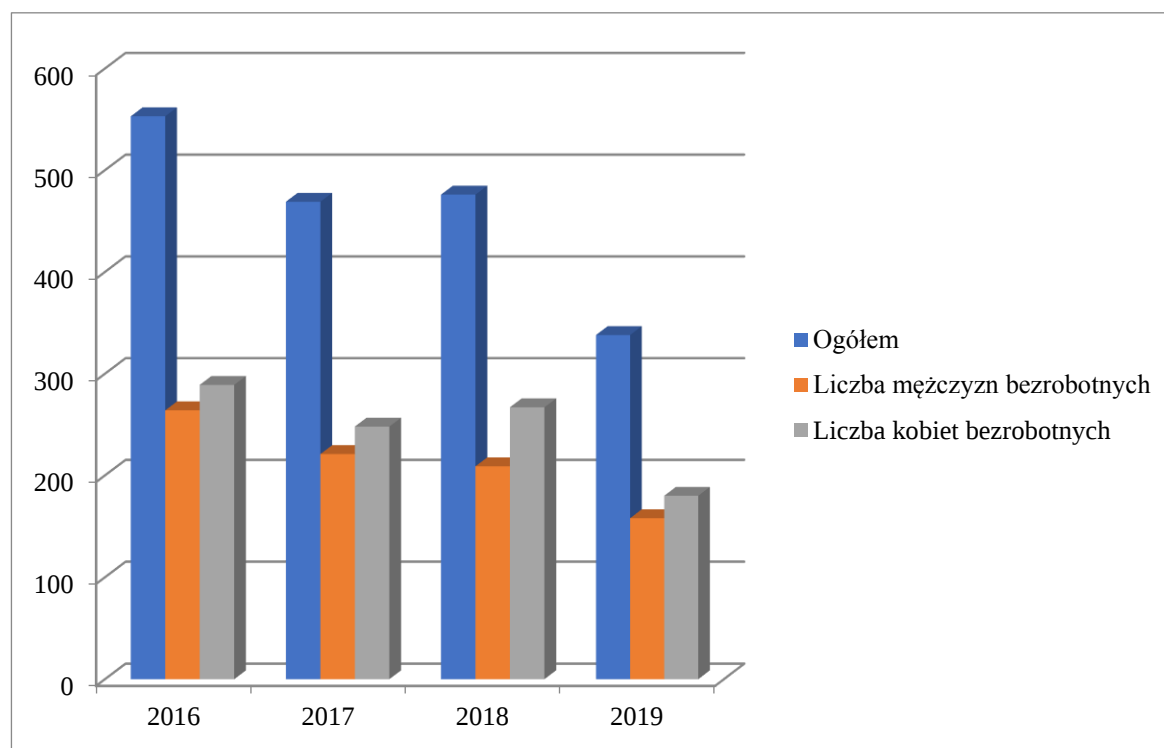
Wykres 3. Bezrobocie w gminie Tyczyn³ Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020

Bezrobocie					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	221	191	179	110	88

*Stan na dzień

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020

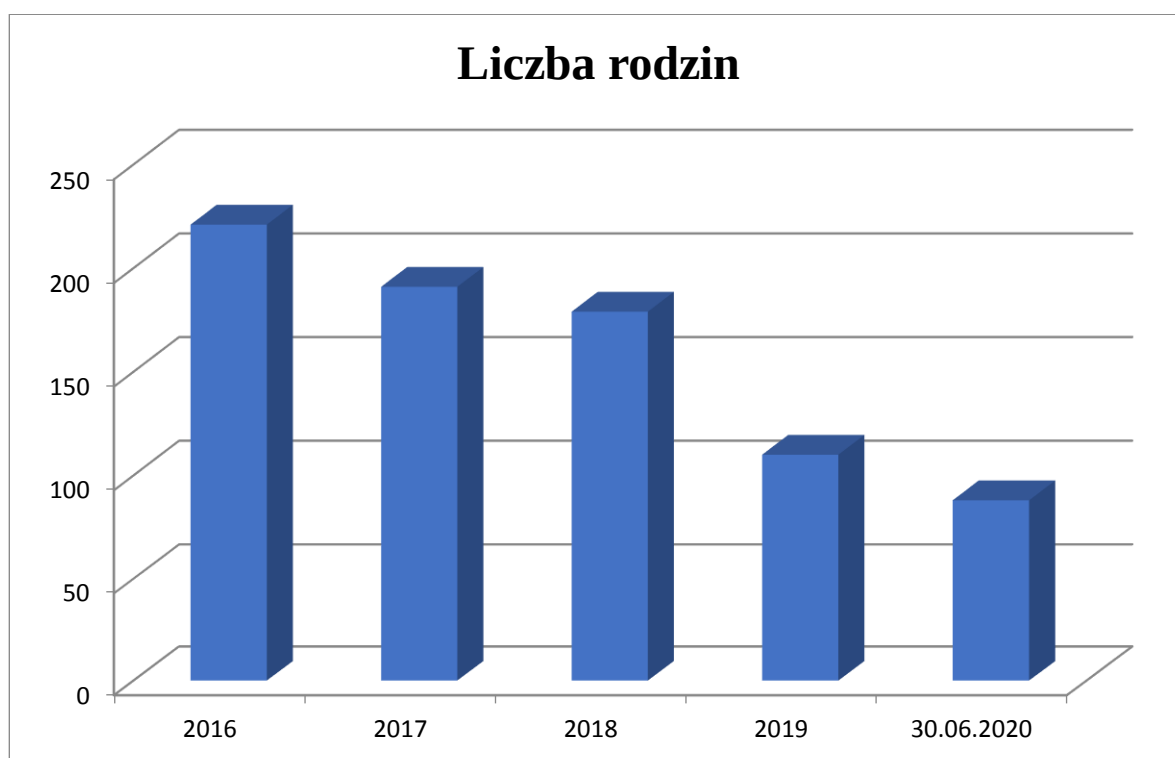
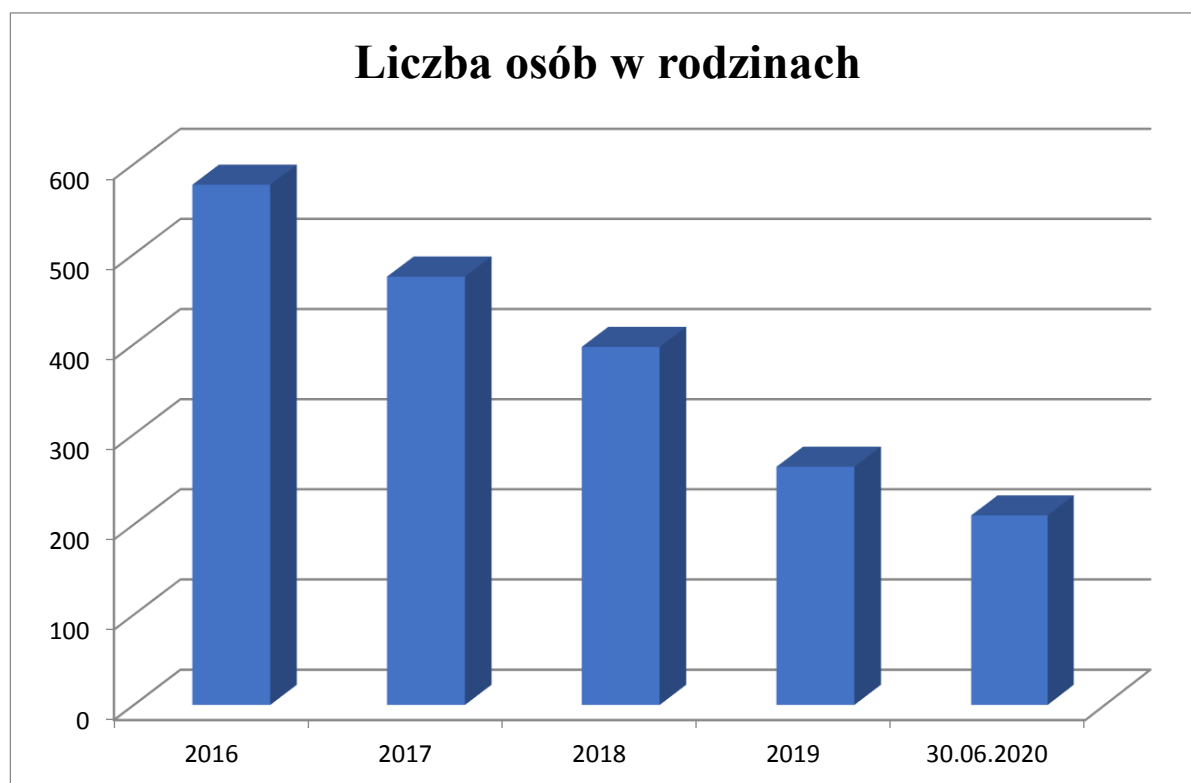

Tabela 5. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020

Bezrobocie					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	577	475	397	264	210

*Stan na dzień

Wykres 5. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020

2.2.3. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność – wg ustawy o pomocy społecznej oznacza niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych albo zaliczenie do grupy inwalidów lub legitymowanie się stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność to czynnik, który powoduje pogorszenie się kondycji finansowej osób i rodzin. Sytuację tą powodują wydatki na leczenie i rehabilitację. Często osoba niepełnosprawna traci pracę a pozyskana renta jest niska. Również dla rodziny niepełnosprawność stanowi sytuację kryzysową.

W związku z tym osoby i rodziny wymagają wsparcia finansowego i emocjonalnego.

Niepełnosprawność to każde ograniczenie bądź niemożność prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowy dla człowieka.⁴

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020

Niepełnosprawność					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	96	88	84	70	57

*Stan na dzień

⁴M. Napierała i inni, *Rehabilitacja a aktywność fizyczna – podstawowe zagadnienia*, Wyższa Szkoła Gospodarki, Bydgoszcz 2010, s.122.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020

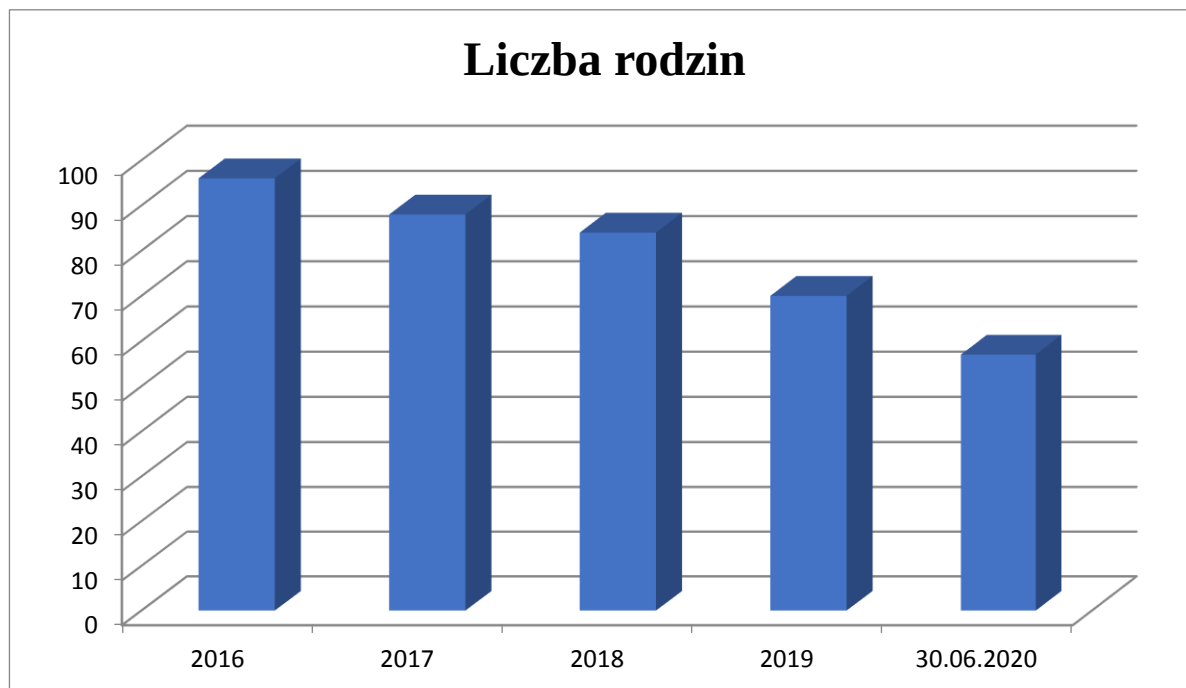
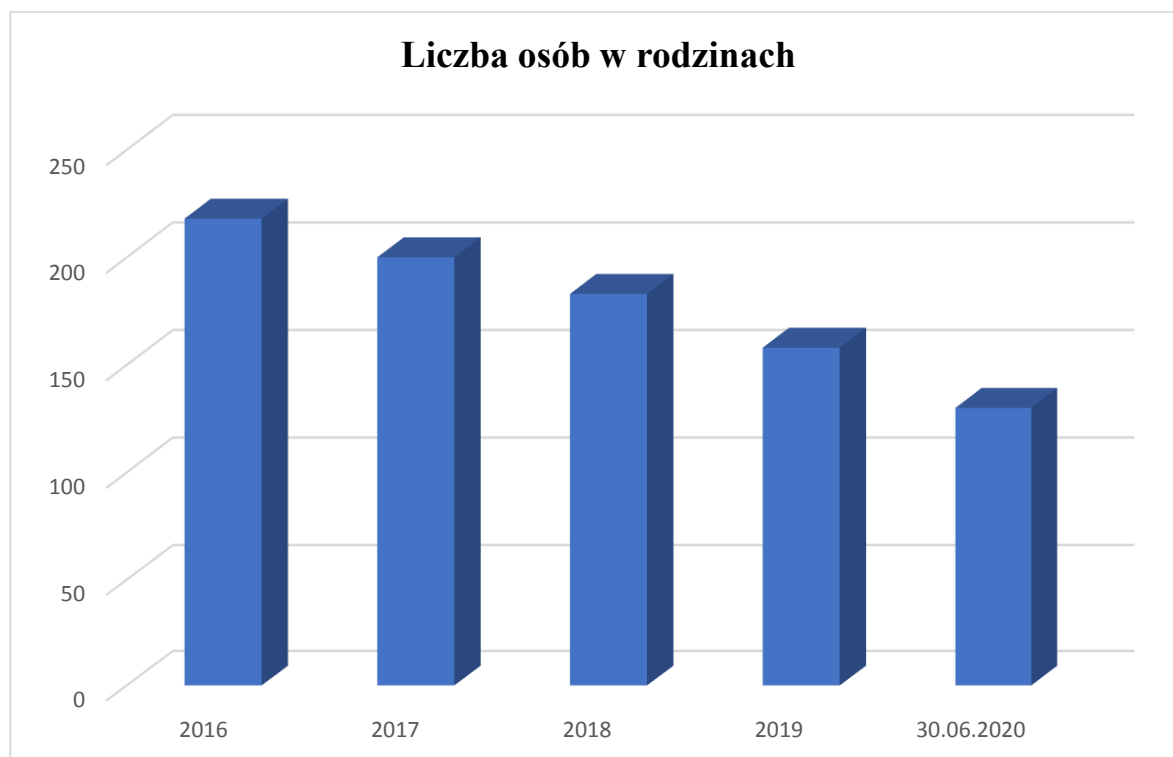

Tabela 7. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020

Niepełnosprawność					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	218	200	183	158	130

*Stan na dzień

Wykres 7. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020

2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba

Kolejnym problemem społecznym są choroby nie tylko długotrwałe ale i o przebiegu ciężkim. Osoby oraz rodziny, które dotyka ten problem borykają się z brakiem środków finansowych nie tylko na zakup podstawowych leków, środków opatrunkowych, ale też na dojazdy do placówek służby zdrowia, do poradni specjalistycznych.

Długotrwała choroba oznacza utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w środowisku z uwagi na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020

Długotrwała choroba					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	96	88	85	55	39

*Stan na dzień

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020

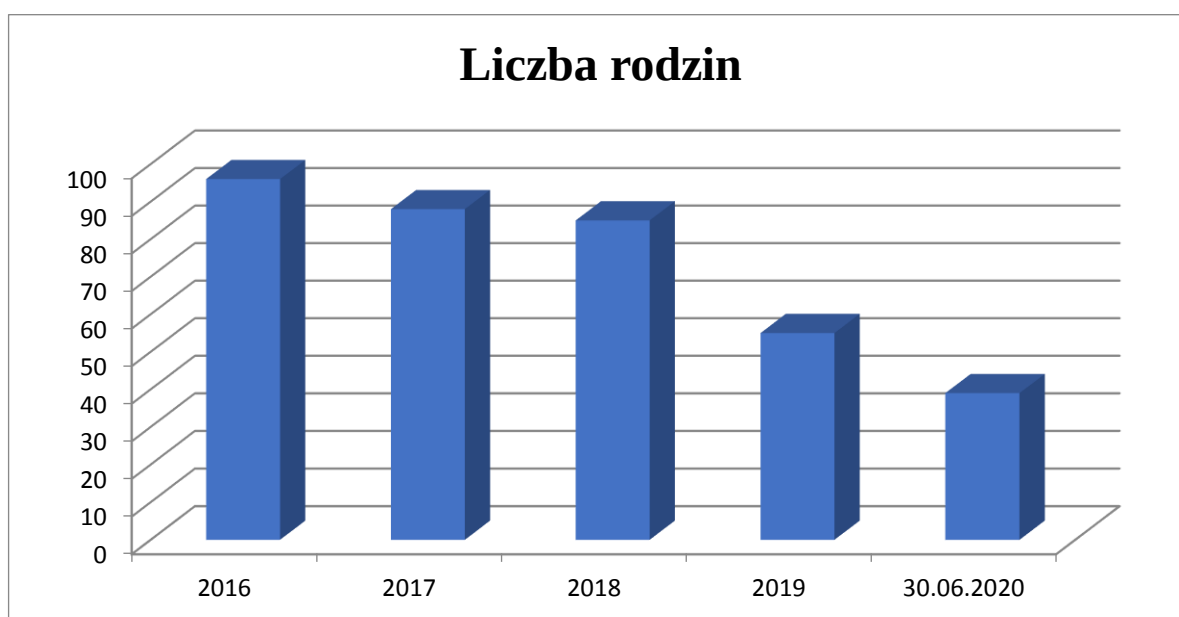
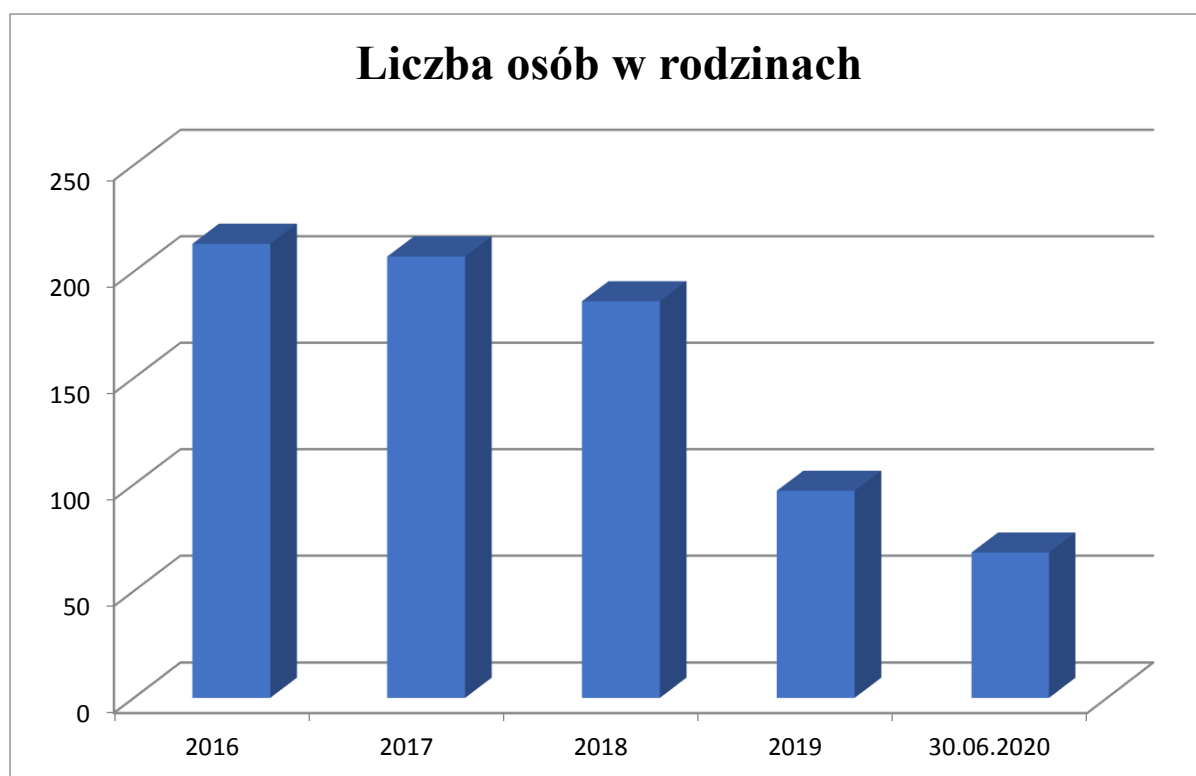

Tabela 9. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020

Długotrwała choroba					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	213	207	186	97	68

*stan na dzień

Wykres 9. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020

2.2.5. Alkoholizm

Uzależnienie od alkoholu, czyli alkoholizm, jest chorobą, która zaczyna się i rozwija często bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Objawy tej choroby to przede wszystkim takie zjawiska jak:

- zmiana tolerancji na alkohol,
- objawy abstynencyjne,
- subiektywne poczucie łaknienia alkoholu,
- koncentracja życia wokół picia,
- utrata kontroli nadpicciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniu od alkoholu możemy mówić wówczas, gdy co najmniej 3 spośród wymienionych objawów występowały, co najmniej przez 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Jedna osoba pijąca w sposób destruktywny dostarcza wszystkim członkom rodziny problemów życiowych, uczuciowych, a także finansowych. Sprawia to, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym problemem alkoholowym. Dzieci stawiane są na drugim miejscu, ponieważ wszystko „kręci się” wokół zachowania alkoholika.⁵

Alkoholizm w rodzinie należy do tych zjawisk, których zasięg i stopień szkodliwości jest bardzo duży. Nadużywanie alkoholu jest w Polsce od dawna poważnym problemem społecznym. Zjawisko to powoduje szereg napięć w rodzinie i zwykle pogarsza sytuację ekonomiczną rodziny. Jest często przyczyną dezintegracji i rozpadu rodziny.⁶

⁵ S. Kozak, *Patologie wśród dzieci i młodzieży*, Difin, Warszawa 2007, s. 173.

⁶ S. Badora, i inni, *Rodzina i formy jej wspomagania*, Impuls, Kraków 2001, s. 57.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020

Alkoholizm					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	19	15	13	13	2

*stan na dzień

Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020

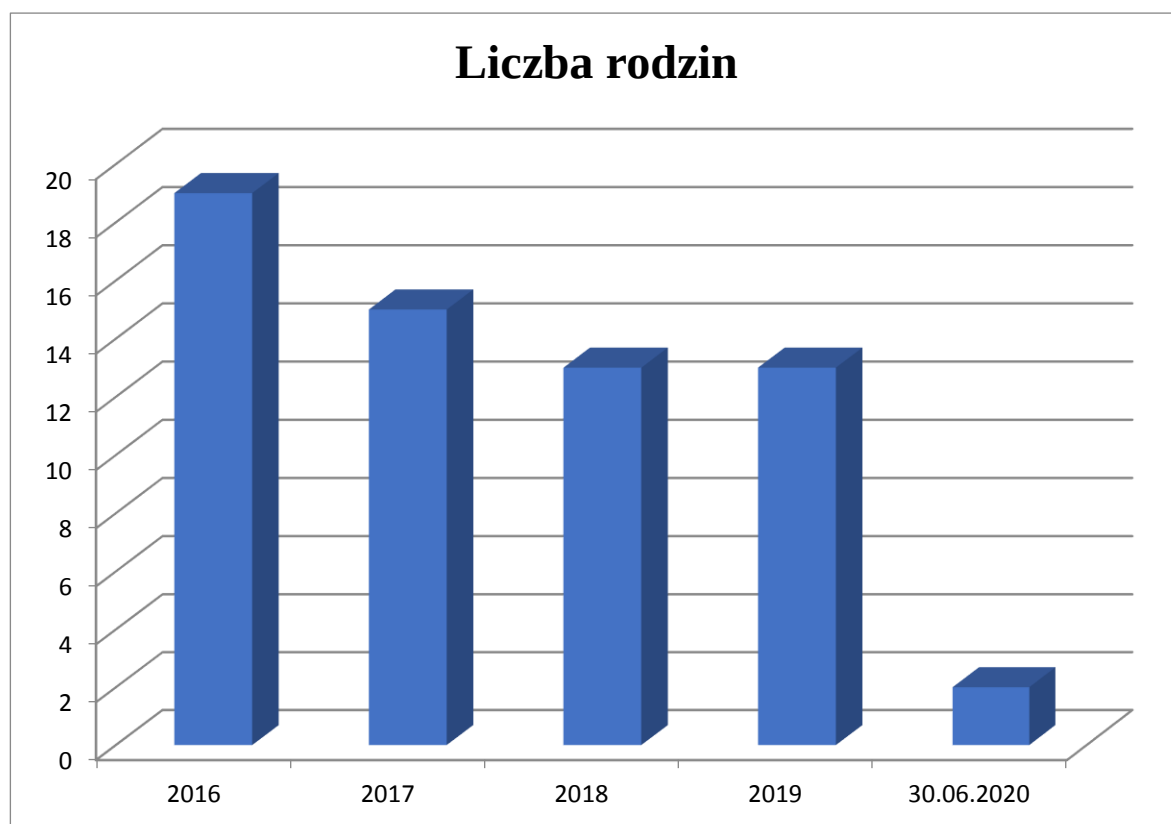
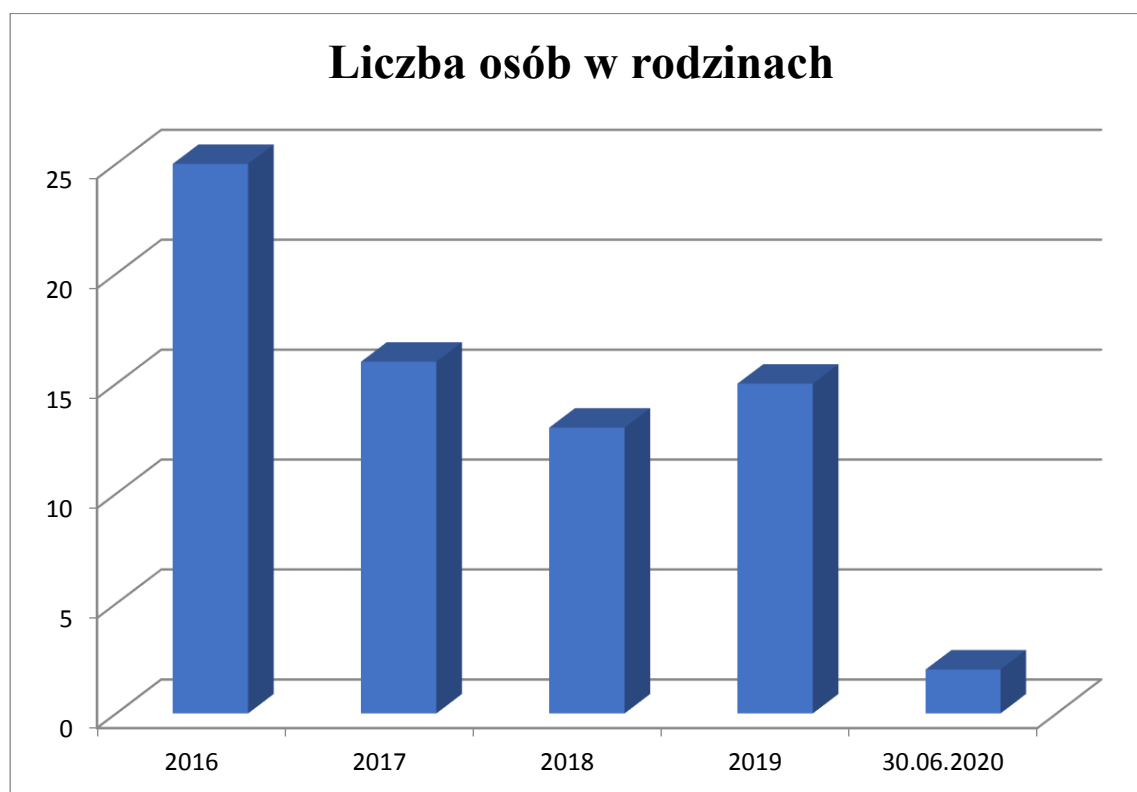

Tabela 11. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020

Alkoholizm					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	25	16	13	15	2

*Stan na dzień

Wykres 11. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020

2.2.6. Przemoc w rodzinie

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku przemocą w rodzinie jest jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, wolność i nietykalność cielesną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie i krzywdy moralne.⁷

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy. Nie jest to tylko jak się zwykle mówi przemoc fizyczna, która jest najbardziej widoczną formą złego traktowania. Zalicza się tu różnorodne zachowania sprawcy – od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż do zachowań, które powodują ostre urazy fizyczne, wymagające opieki medycznej czy nawet hospitalizacji.⁸ Drugą formą przemocy jest przemoc psychiczna, do której zaliczamy m.in.: poniżanie, upokarzanie, odrzucenie, pozbawienie ofiary osobistej mocy. Obejmuje również przymus, groźby, zastraszenie czy emocjonalne wykorzystanie. Znęcanie psychiczne jest nieuchwytną formą złego traktowania. W przeciwieństwie do przemocy fizycznej nie pozostawia widocznych śladów, jest więc trudna do udowodnienia. Przemoc psychiczna niszczy poczucie własnej wartości i godności osoby nią dotkniętej. Jak twierdzą same ofiary, jest ona bardziej niszcząca niż fizyczne znęcanie się.⁹ Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy społecznej udziela się także w przypadku: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni.

⁷ A. Witkowska-Paleń, *Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Stalowa Wola*, Stalowa Wola 2011, s. 9.

⁸ J. Cichła, *kilka słów o sytuacji dziecka w rodzinach z problemem alkoholowym*, „Praca socjalna” 2008, nr 2, s. 92.

⁹ M. Ryś, *Rodzinne uwarunkowania psychospołeczne funkcjonowania dorosłych dzieci alkoholików*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 66-67.

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

Przemoc w rodzinie					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	1	0	0	0	1

*Stan na dzień

Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

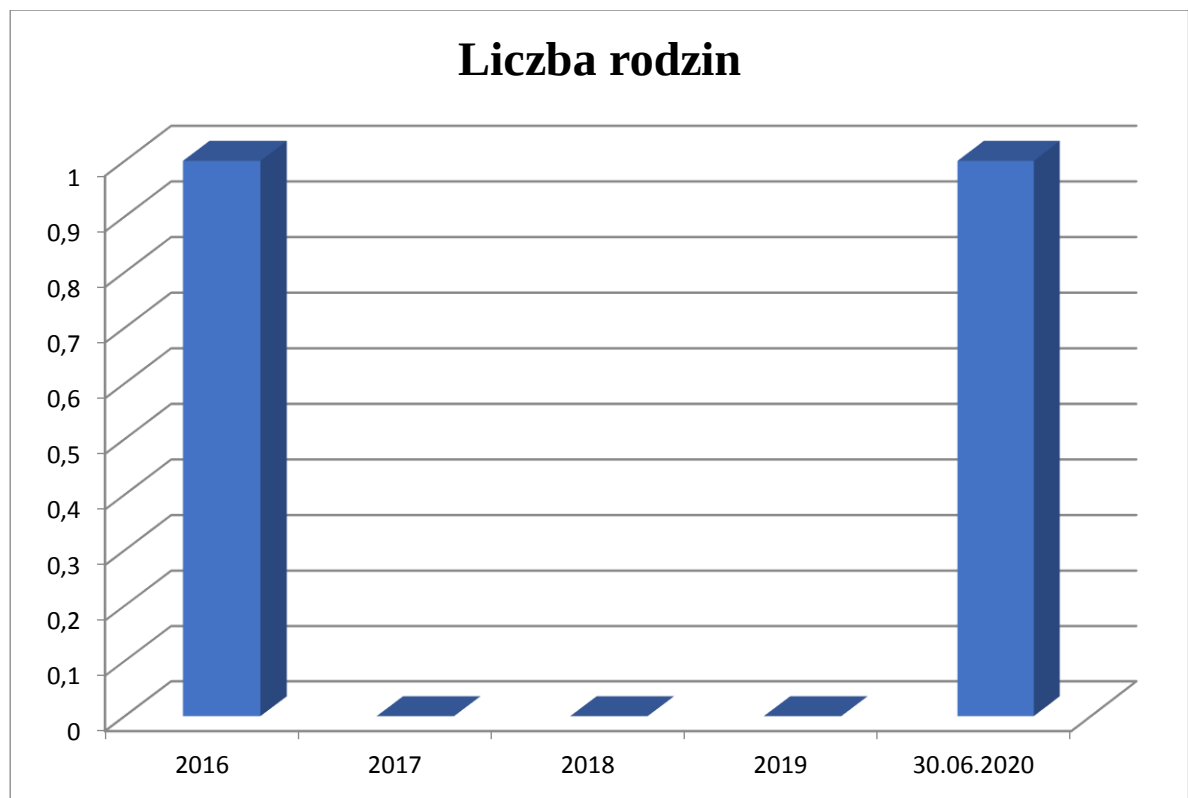

Tabela 13. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

Przemoc w rodzinie					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	2	0	0	0	2

*Stan na dzień

Wykres 13. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

2.2.7. Potrzeba ochrony macierzyństwa

Organy administracji rządowej i samorządowej obowiązane są do zapewnienia kobietom w ciąży szczególnej opieki medycznej, socjalnej i prawnej, w tym także pomocy materialnej i opieki nad kobietami w trudnej sytuacji materialnej.

Ochrona macierzyństwa poza pomocą finansową dla matek ma zapewnić możliwość przyjścia na świat każdemu poczętemu dziecku. Matkom w pierwszych latach po porodzie przysługuje szczególna ochrona i pomoc, umożliwiającą sprawowanie opieki nad dzieckiem i zapewnieniu mu prawidłowego rozwoju.

Zakłada się, że osobom nieprzystosowanym do macierzyństwa pomaga się przysposobić do roli matki (o ile to tylko możliwe), aby dziecko mogło wychowywać się w rodzinie naturalnej. Adopcja, a w szczególności opieka zastępcza, są stosowane w ostateczności, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i prawidłowego rozwoju w rodzinie biologicznej.

Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020

Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	51	50	38	26	14

*Stan na dzień

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020

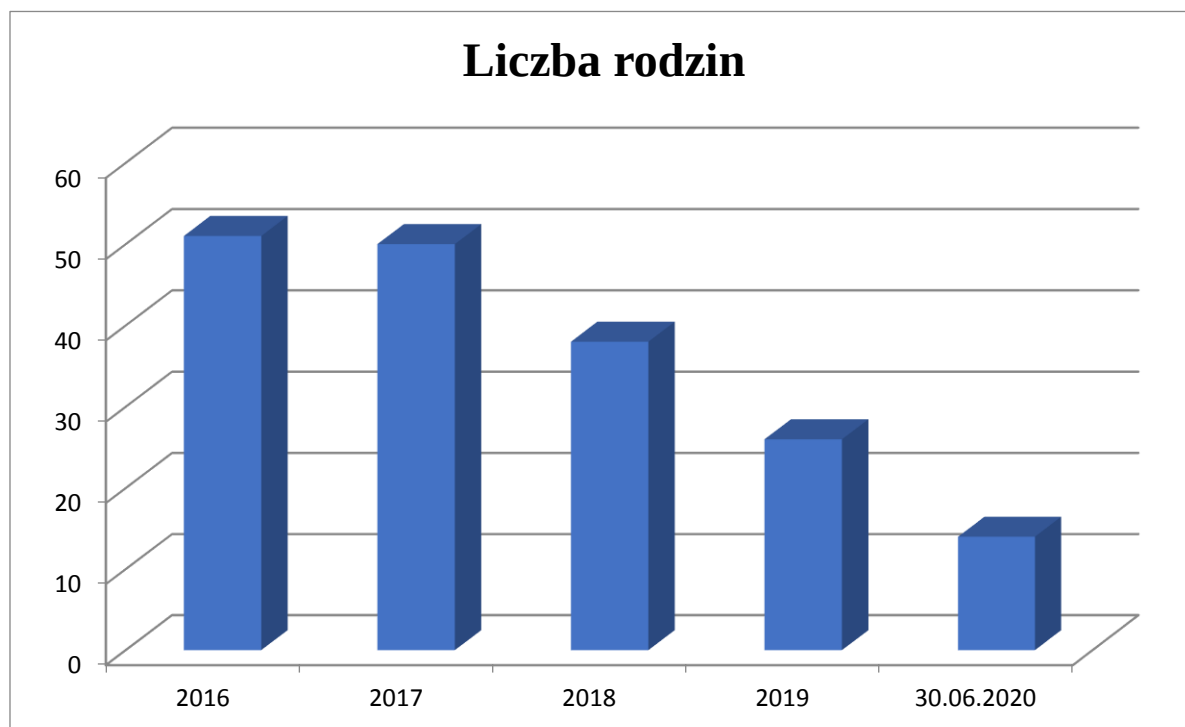

Tabela 15. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020

Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	51	236	189	130	76

*Stan na dzień

2.2.8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy. W teorii pracy socjalnej brak jest definicji tego problemu. Jednak z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie posiadają podstawowych umiejętności życiowych, takich jak: przygotowanie posiłku, utrzymanie w czystości mieszkania,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – nie potrafią załatwić swoich spraw.

Bezradność może być wynikiem splotu wielu problemów takich jak: niewłaściwe przekazywanie tradycji kulturowych i rodzinnych, ubożenie rodzin, czy też bezrobocie.

Zgodnie z Konstytucją RP udzielając pomocy należy uwzględnić przede wszystkim podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawa dziecka do:

- 1) *wychowania w rodzinie, a w przypadku wychowywania dziecka poza rodziną do zapewnienia mu w miarę możliwości zgodnie z jego potrzebami opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej;*
- 2) *zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego;*
- 3) *utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną;*
- 4) *powrotu do rodziny naturalnej;*
- 5) *traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;*
- 6) *ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;*
- 7) *praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka;*
- 8) *kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku;*
- 9) *pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia w przypadku wychowania poza rodziną naturalną,*
- 10) *dostępu do informacji;*
- 11) *wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą;*
- 12) *ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.*

Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

Długotrwała choroba					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	55	41	39	32	22

*Stan na dzień

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

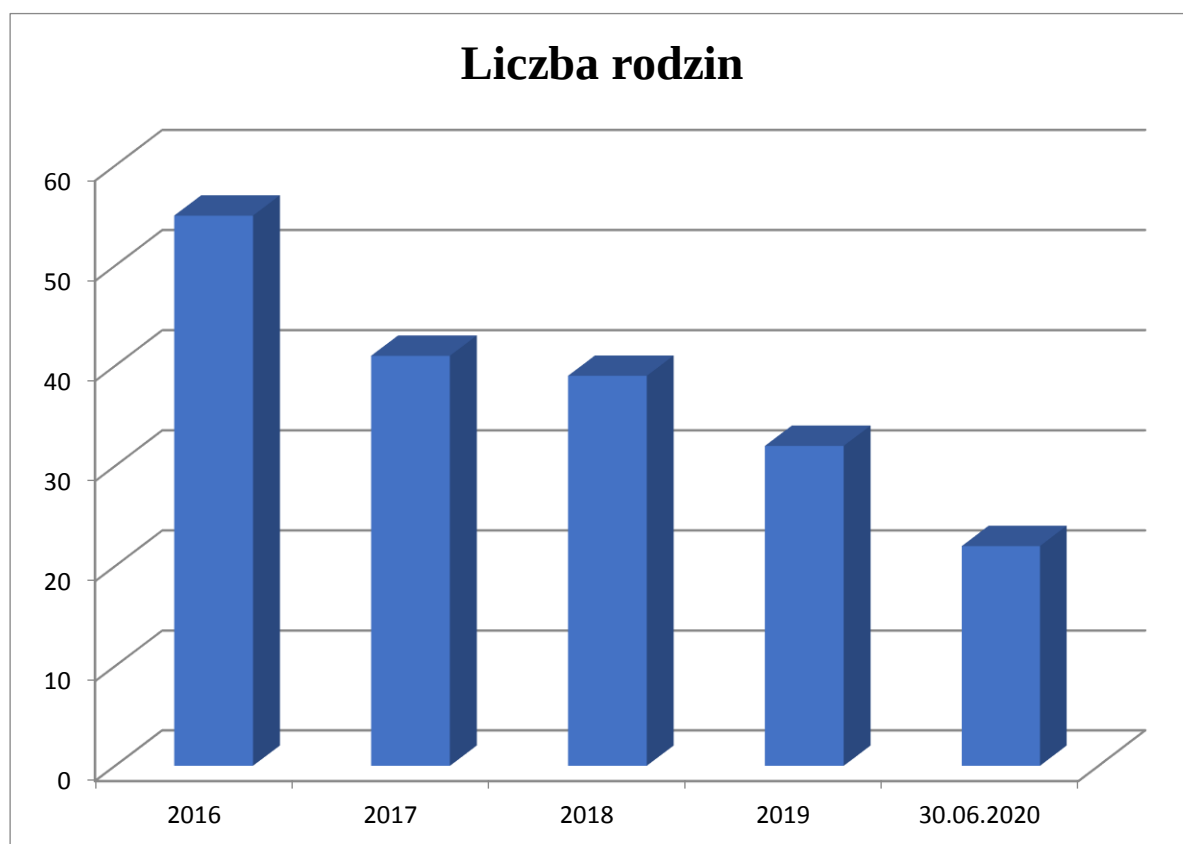
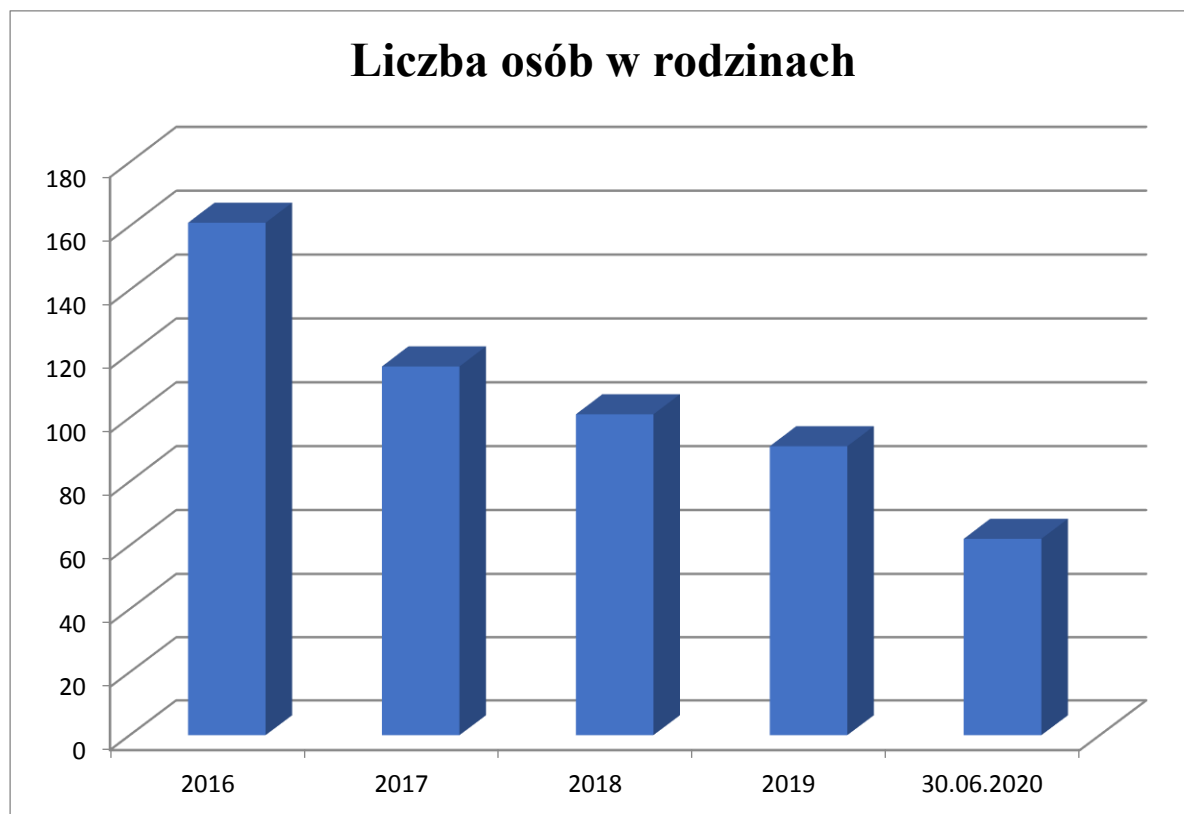

Tabela 17. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	161	116	101	91	62

*Stan na dzień

Wykres 16. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

2.2.9. Bezdomność

Bezdomność (bezdomek) to w ujęciu socjologicznym problem społeczny (zjawisko społeczne) charakteryzujące się brakiem miejsca stałego zamieszkania - brakiem domu.

Z definicją osoby bezdomnej spotykamy się w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z nią, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”.

Tabela 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności latach 2016-2020

Bezdomność					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	1	1	0	2	2

*Stan na dzień

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności latach 2016-2020

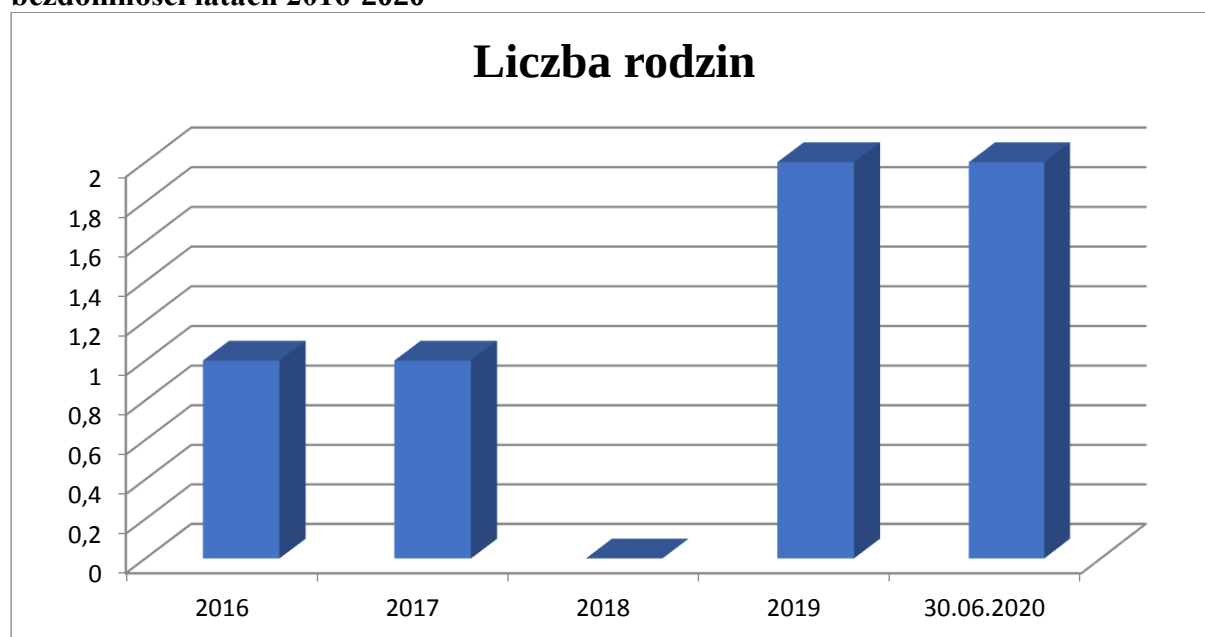
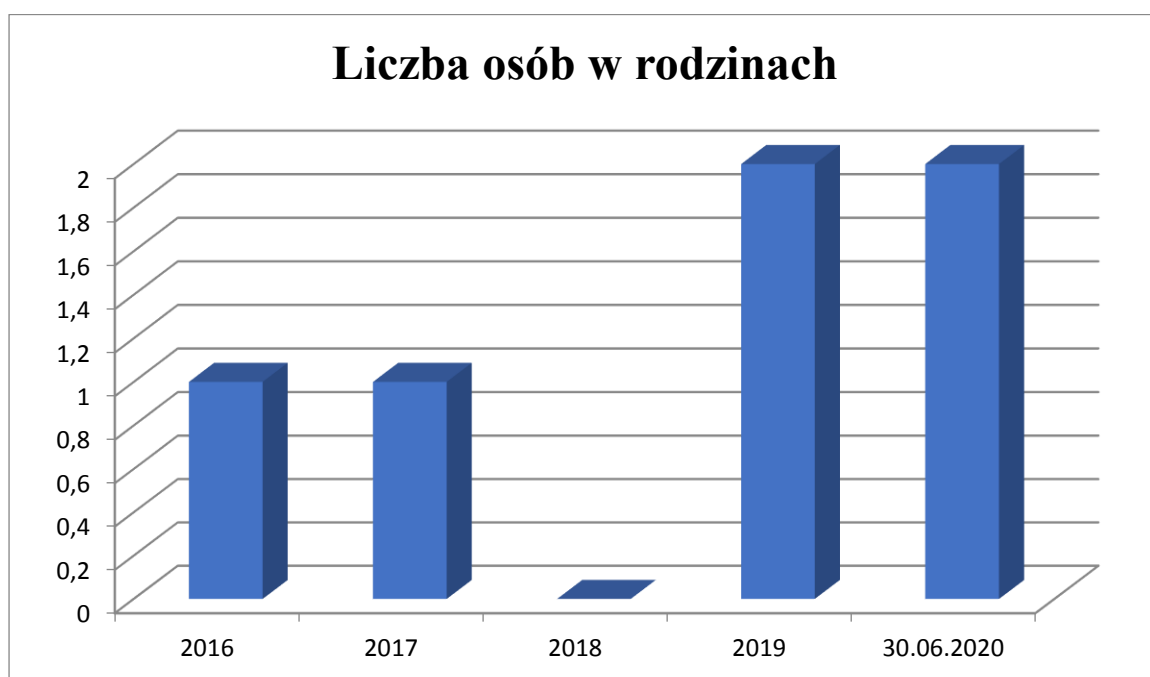

Tabela 19. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020

Bezdomność					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	1	1	0	2	2

*Stan na dzień

Wykres 18. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020

2.2.10. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego jest związana z sytuacją osoby ubiegającej się o świadczenie i stanowi uzupełnienie pomocy postpenitencjarnej.

Ww. trudności – są podstawą przyznania świadczenia z pomocy społecznej – występują do momentu zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako osoba poszukująca zatrudnienia, gdyż wówczas występuje już przesłanka bezrobocia.¹⁰

Tabela 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016- 2020

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	2	0	0	0	0

*stan na dzień

¹⁰ S. Nitecki, *Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym*, Oficyna, Warszawa 2008, s. 173

Wykres 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016- 2020

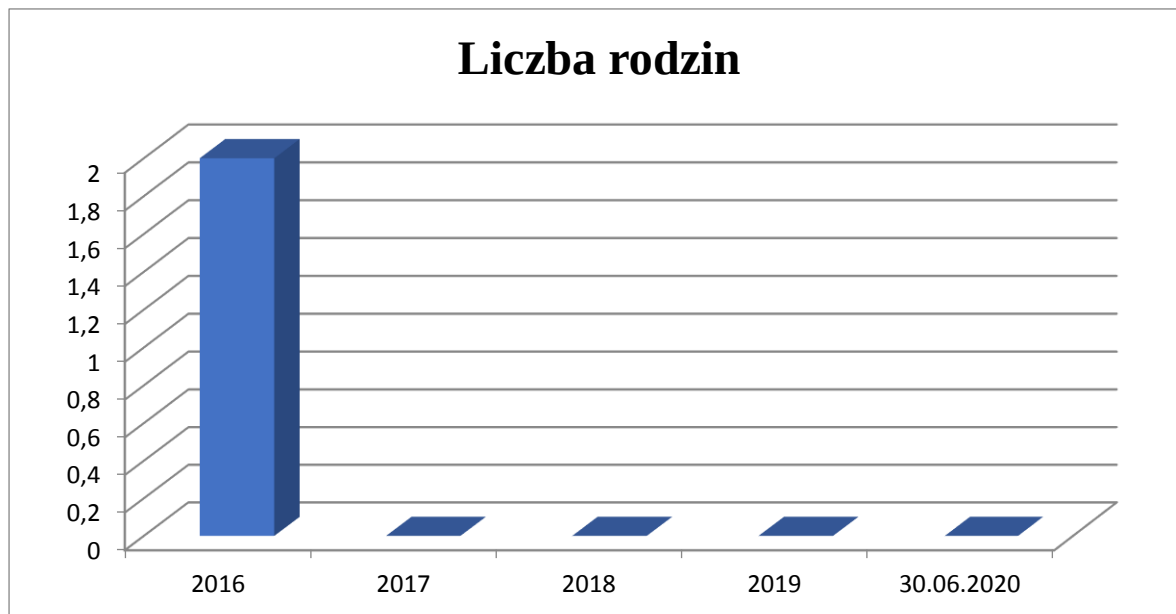
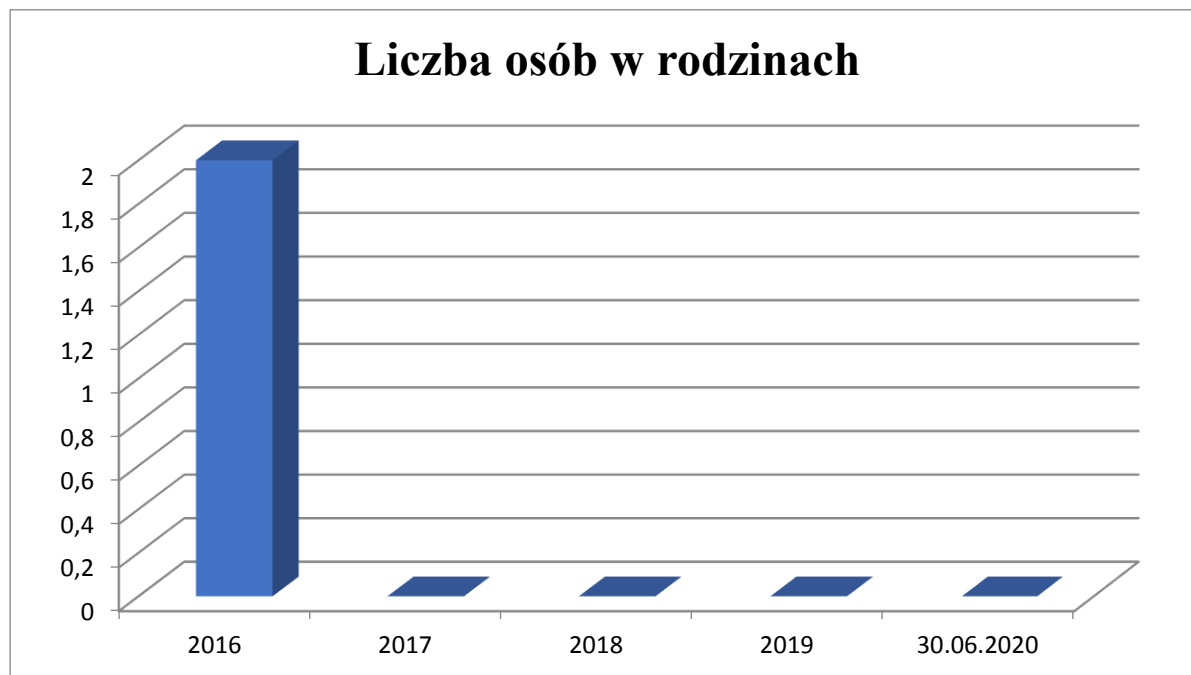

Tabela 21. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016- 2020

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	2	0	0	0	0

*Stan na dzień

Wykres 20. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016- 2020

2.2.11. Klęski żywiołowe

Komentarz do ustawy o pomocy społecznej określa klęskę żywiołową jako katastrofę naturalną, której skutki zagrażają życiu, lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem.

Katastrofa naturalna to z kolei zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi, albo też działanie innego żywiołu. Pojęcie „klęski ekologicznej” można więc utożsamiać z pojęciem katastrofy naturalnej.

Wydaje się jednak, że zarówno klęska żywiołowa czy ekologiczna jak i sytuacja powodująca kryzys może być definiowana również jako zdarzenie losowe. Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa są podstawą do przyznania takich form pomocy, które w danej sytuacji dadzą najlepszy efekt, np. schronienie, pomoc psychologiczna, zasiłek na określony cel.

Tabela 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020

Klęska żywiołowa					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba rodzin	0	0	0	3	10

*Stan na dzień

Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020

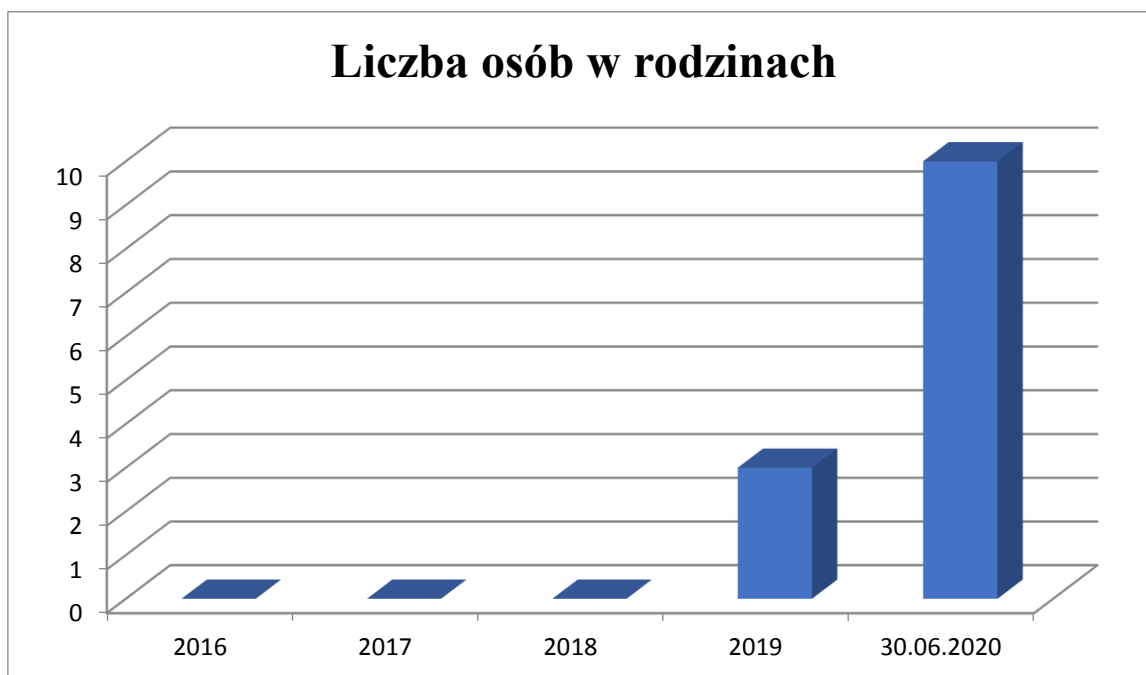
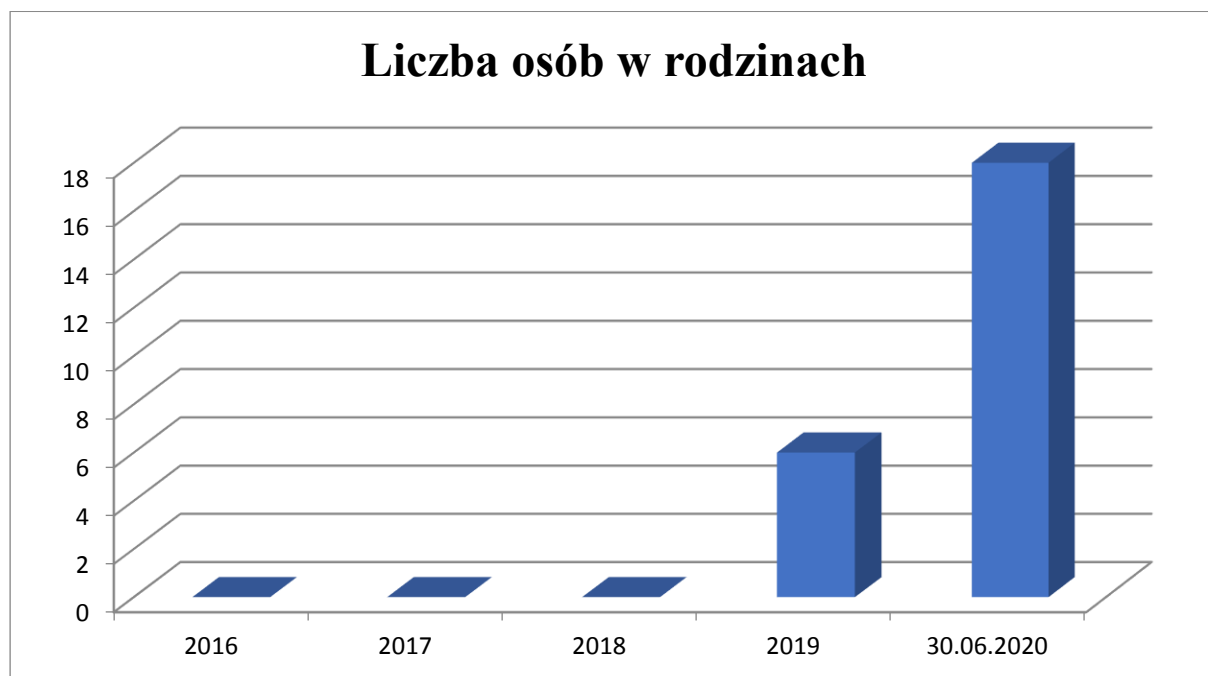

Tabela 23. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020

Kłęska żywiołowa					
Rok	2016	2017	2018	2019	30.06.2020*
Liczba osób w rodzinach	0	0	0	6	18

*Stan na dzień

**Wykres 22. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS
w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020**

2.3. ANALIZA SWOT PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TYCZYN

Na podstawie dostępnych danych o stanie gminy dokonano analizy SWOT - mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń Gminy Tyczyn. Analiza SWOT polega na określaniu czynników wpływających na rozwój działalności w podziale na czynniki: zewnętrzne i wewnętrzne. Jest to metoda analizy sytuacji społeczności lokalnej. Technika oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów. Analiza tego typu znacznie ułatwia identyfikację atutów i możliwości, które należy szczególnie wykorzystać, słabych stron i zagrożeń, które należy przezwyciężyć. Generalnie dziedziny, w których społeczność wykazuje siłę można najłatwiej i najproduktywniej wykorzystać poprzez jasne określenie atutów. Źródła słabości i zagrożeń również należy ustalić. Niektóre ze słabości mogą być kontrolowane i z łatwością skorygowane, inne mogą być poza zasięgiem kontroli społeczności. Te zagrożenia należy określić i rozważyć w ramach planu działania.

W rezultacie takiego podziału mamy do czynienia z czterema kategoriami czynników:

1. **Szanse** to uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój.
2. **Zagrożenia** to tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju.
3. **Mocne strony** to czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne firmy działające w tym samym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju.
4. **Słabe strony** to czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności.

Tabela 24. Analiza problemu ubóstwa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ profesjonalna, dobrze wykształcona kadra M-GOPS; ➤ pozyskiwanie na walkę z ubóstwem środków z zewnątrz; ➤ współpraca z organizacjami pozarządowymi; ➤ wprowadzenie regulacji prawnych ułatwiających organizacjom pozarządowym współpracę z administracją publiczną; ➤ wzrost znaczenia wykształcenia zawodowego jako wartości.	➤ niski poziom wykształcenia klientów Ośrodka; ➤ niski poziom aktywności i zaradności klientów Ośrodka; ➤ zjawisko dziedziczenia ubóstwa; ➤ brak nowych miejsc pracy; ➤ uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej; ➤ zbyt mała ilość podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ➤ kryzys gospodarczy związany z panującą epidemią Sars-CoV-2.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ budowanie lokalnych partnerstw obejmujących wszystkie sektory z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; ➤ inicjowanie działań mających na celu aktywizowanie społeczności lokalnych; ➤ stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej; ➤ możliwości związane z uruchamianiem programów finansowych z funduszy Unii Europejskiej;	➤ bezradność; ➤ wysoki poziom zagrożenia ubóstwem.

➤ wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem; ➤ zdobywanie nowych doświadczeń w ramach realizacji kursów i szkoleń zawodowych.	
--	--

Tabela 25. Analiza problemu bezrobocia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ udział mieszkańców w projektach unijnych umożliwiających wzrost kompetencji społecznych i zawodowych, integrację społeczną; ➤ wzrost znaczenia wykształcenia jako wartość.	➤ starzenie się ludności; ➤ niskie kwalifikacje osób bezrobotnych; ➤ niska samoocena; ➤ brak nawyków pracy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ dostęp do bogatej oferty szkoleniowej jednostek, realizujących różnego rodzaju kursy i szkolenia zawodowe; ➤ wzrost aktywności mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej.	➤ wysokie koszty pracy ponoszone przez pracodawców; ➤ wysokie koszty ZUS; ➤ emigracja ludzi wykształconych; ➤ zwiększenie przepaści pomiędzy biednymi a bogatymi; ➤ dysfunkcje rodziny; ➤ rozpad rodzin.

Tabela 26. Analiza problemu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ współpraca z Środowiskowym Domem Samopomocy w Tyczynie; ➤ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez M-GOPS w Tyczynie.	➤ brak specjalistów; ➤ brak nowych form wsparcia w zakresie ekonomii społecznej; ➤ brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; ➤ istniejące bariery architektoniczne; ➤ niewystarczająca ilość ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ możliwość stworzenia miejsc ekonomii społecznej; ➤ inicjowanie działań w środowisku lokalnym na rzecz osób niepełnosprawnych; ➤ upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych oraz ich praw; ➤ korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych;	➤ dyskryminacja ludzi niepełnosprawnych; ➤ zamykanie się w kręgu własnego świata; ➤ brak integracji ze społeczeństwem; ➤ zbyt mała oferta wsparcia dla osób niepełnosprawnych pozwalająca na uczestnictwo w życiu społecznym.

➤ budowanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.	
--	--

Tabela 27. Analiza problemu alkoholizmu

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ współpraca z Miejsko-Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie;	➤ problem obejmuje coraz szersze grupy społeczne; ➤ działania Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie są początkiem procedury ewentualnego dalszego leczenia alkoholowego (wydłużona procedura).
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ zmiana postaw społecznych; ➤ możliwość współpracy ze szkołami i urzędami; ➤ współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Rzeszowie;	➤ utrata zatrudnienia; ➤ przemoc w rodzinie; ➤ społeczna akceptacja alkoholu w życiu obywateli; ➤ obniżenie wieku inicjacji alkoholowej.

➤ podejmowanie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień.	
--	--

Tabela 28. Analiza problemu przemocy w rodzinie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tyczyn; ➤ utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; - funkcjonowanie Grup Roboczych w ramach ww. Zespołu; ➤ wnikliwa diagnoza sytuacji rodziny.	➤ blokada psychiczna ofiary; ➤ problemy psychiczne; ➤ dysfunkcja rodziny, ➤ możliwość dziedziczenia zachowań agresywnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ wspólne działania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w Tyczynie; ➤ wzmożenie czujności pedagogicznej w szkole i pracownika socjalnego w terenie	➤ utrata zdrowia psychicznego i fizycznego; ➤ nieradzenie sobie w sytuacjach trudnych; ➤ rozpad rodzin; ➤ wykluczenie społeczne;

➤ podejmowanie działań informacyjnych dotyczących problematyki przemocy ➤ realizacja programów w zakresie przeciwdziałania przemocy	➤ trudności w uczeniu się; ➤ ukrywanie problemu przemocy domowej
--	---

Tabela 29. Analiza problemu potrzeby ochrony macierzyństwa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ ochrona zatrudnienia w czasie ciąży; ➤ możliwość wyboru długości płatnego urlopu macierzyńskiego.	➤ dodatkowe wydatki ponoszone przez pracodawców w związku z przebywaniem kobiet na zwolnieniu lekarskim i koniecznością zatrudnienia na to stanowisko innego pracownika; ➤ brak żłobków publicznych;
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ pozyskiwanie środków na tworzenie żłobków; ➤ mobilizacja społeczeństwa do tworzenia żłobków.	➤ niewielkie możliwości uzyskania środków na utworzenie żłobków.

Tabela 30. Analiza problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ współpraca pracowników socjalnych z instytucjami wspierającymi rodziny w ich problemach; ➤ wzajemne wsparcie i pomoc członków rodziny; ➤ współpraca ze szkołami; sądami i innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny; ➤ wzmożenie czujności pedagogów szkolnych i pracowników socjalnych; ➤ realizacja programów umożliwiających zatrudnienie asystenta rodziny.	➤ rozluźnienie więzi rodzinnych; ➤ narastający problem uzależnień.

SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ pozyskiwanie środków umożliwiających wsparcie rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi; ➤ utworzenie na terenie gminy świetlicy środowiskowej dla dzieci.	➤ brak spójności polityki prorodzinnej; ➤ wzrost liczny rodziców niezaradnych życiowo; ➤ upadek autorytetów i wartości moralnych.

Tabela 31. Analiza problemu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ chęć zmiany dotychczasowego życia.	➤ brak możliwości zatrudnienia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ możliwość zbudowania nowej opinii.	➤ dyskryminacja i wykluczenie społeczne byłych więźniów; ➤ rozpad rodziny; ➤ możliwość uzależnienia od alkoholu.

2.4. ZASOBY GMINY TYCZYN, KTÓRE MOGĄ BYĆ WYKORZYSTYWANE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Współcześnie system pomocy społecznej zakłada wielopoziomowe i wszechstronne wsparcie osoby/rodziny w przezwyciężaniu trudności życiowych. Konieczne jest zaangażowanie licznych instytucji i organizacji zarówno publicznych jak i pozarządowych, a także prywatnych. Pierwszoplanowym zadaniem powinno więc być budowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucjonalnej.

Do zasobów własnych Gminy, które mogą zostać włączone do współpracy zaliczyć można:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Tyczynie,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie,
- Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Tyczynie,
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie wraz z filiami
- Placówki oświatowe: 4 szkoły podstawowe, 1 liceum
- Zakłady Opieki Zdrowotnej

Ośrodek współpracuje także z:

- Policją, Prokuraturą, Sądem – przy sporządzaniu wniosków o ubezwłasnowolnienia, ustalanie kuratora nad rodzinami, ustalanie alimentów na rzecz małoletnich dzieci,
- Oddziałami Caritasu w organizowaniu wypoczynku letniego i zimowego,
- sołtysami i radnymi poszczególnych miejscowości,
- zakładami pracy,
- Urzędem Skarbowym,
- Domami Pomocy Społecznej,
- organizacjami pozarządowymi np. Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Tyczynie.

Ponadto, mieszkańcy Gminy Tyczyn znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej mogą korzystać z instytucji, placówek działających na terenie powiatu rzeszowskiego:

- Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie.

2.5. DEFICYTY W GMINIE TYCZYN, UTRUDNIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

- Mała liczba miejsc pracy na terenie gminy,
- brak ośrodków wsparcia (dziennego pobytu) dla osób starszych,
- brak całodobowej placówki dla osób starszych – samotnych i chorych,
- za mała ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań pomocowych i profilaktycznych,
- brak grup samopomocowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

2.3.1. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3.1. MISJA

Gmina Tyczyn bezpieczna socjalnie dla swoich mieszkańców.

3.2. ZASADY OPRACOWANIA STRATEGII

Podczas wyznaczania celów strategicznych zawartych w niniejszym opracowaniu kierowaliśmy się zasadami zmierzającymi do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej tj.:

Zasadą pomocniczości – w celu efektywnej realizacji polityki społecznej do realizacji celów strategicznych będzie wykorzystany potencjał organizacji pozarządowych.

Zasadę współodpowiedzialności - za kształt i realizację strategii odpowiedzialni są: władza publiczna, organizacje pozarządowe oraz beneficjenci poszczególnych programów tworzących strategię.

Zasada orientacji na mieszkańców - podstawowym podmiotem działania jest społeczność lokalna - mieszkańcy gminy Tyczyn. Władze samorządowe tworząc zadania uwzględniają ambicje, umiejętności, dążenia, wartości i wiedzę mieszkańców, tworząc warunki sprzyjające ich rozwojowi i aktywności.

Zasada lokalnego zróżnicowania celów i narzędzi oddziaływania - cele strategii są zróżnicowane, odpowiadają charakterowi gminy Tyczyn. Podstawą zadań strategii jest wskazanie obszarów działań w sferze społecznej, których realizacja umożliwi zaspokojenie potrzeb mieszkańców.

3.3. CELE STRATEGICZNE

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie funkcjonowania rodziny

Priorytet 1.1 Wsparcie osób i rodzin

Kierunki działań 1.1.1. Udzielania pomocy materialnej dla osób i rodzin.

Metoda 1.1.1.1. Zasiłki na pokrycie podstawowych potrzeb rodziny.

Realizator: M-GOPS w Tyczynie.

Partnerzy: Gmina Tyczyn

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

Kierunki działań 1.1.2. Dożywianie dzieci

Metoda 1.1.2.1. Pokrycie kosztów dożywiania w szkole.

Finansowa pomoc z przeznaczeniem na posiłki dla dzieci

Realizator: M-GOPS w Tyczynie.

Partnerzy: Gmina Tyczyn, Szkoły

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

1.1.3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin objętych pomocą M-GOPS w Tyczynie.

1.1.3.1. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się organizacją wypoczynku dla dzieci i młodzieży

Realizator: M-GOPS w Tyczynie.

Partnerzy: Gmina, Kuratorium Oświaty, organizacje pozarządowe,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Środki Państwa, Inne

Termin realizacji: Praca ciągła

1.1.4. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

1.1.4.1. Pomoc podopiecznemu w identyfikowaniu własnej sytuacji, sprecyzowanie konsekwencji zdiagnozowanego stanu. Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć opartych na wysokiej motywacji osoby i rodziny. Planowe działania mające na celu przywrócenie rodzinie

zdolności do wypełnienia ww. funkcji.

1.1.4.2. Praca z rodziną - działania i pomoc asystenta rodziny

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina Tyczyn

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, środki Unii Europejskiej, programy rządowe

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet 1.2. Prowadzeniem pracy socjalnej w rodzinach

1.2.1. Pomoc w załatwianiu niezbędnych formalności urzędowych

1.2.1.1. Poradnictwo:

- udostępnianie niezbędnych druków urzędowych

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina Tyczyn

Źródło finansowania: Budżet Gminy

Termin realizacji: Praca ciągła

1.2.2. Motywowanie osób dorosłych w rodzinach do aktywnego poszukiwania pracy

1.2.2.1. Stały kontakt z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemu bezrobocia w środowisku

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie

Źródło finansowania: Budżet Gminy, PUP, środki Unii Europejskiej, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców

Priorytet: 2.1. Prowadzenie pracy socjalnej

2.1.1. Rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osoby i rodziny

2.1.1.1 Poradnictwo: udzielanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji i urzędów

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina

Źródło finansowania: Budżet Gminy

Termin realizacji: Praca ciągła

2.1.2. Motywowanie do podjęcia zatrudnienia

2.1.2.1. Ułatwianie podopiecznemu kontaktu z urzędem pracy i doradcą zawodowym

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, PUP

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet PUP

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet 2.2. Udzielanie pomocy osobom wykluczonym społecznie i ich rodzinom

2.2.1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób wykluczonych społecznie i ich rodzin

2.2.1.1. Zapewnienie schronienia, posiłku, ubrania

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, PCPR w Rzeszowie

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet 2.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy

2.3.1. Aktywizowanie lokalnych społeczności, w tym szczególnie społeczności marginalizowanych

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, partnerstwo z organizacjami poza rządowymi

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

2.3.2. Modernizacja publicznych instytucji pomocy i integracji społecznej oraz budowa partnerstwa i współpracy na rzecz włączenia społecznego osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, partnerstwo z organizacjami poza rządowymi,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

2.3.3. Działania na rzecz zwiększenia dostępności do usług społecznych 2.3.3.1.

Korzystanie w projektów unijnych w zakresie usług społecznych

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, organizacje pozarządowe

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

2.3.4. Działania w zakresie ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych,

2.3.4.1. Korzystanie w projektów unijnych w zakresie ekonomii społecznej

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, partnerstwo z organizacjami poza rządowymi,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu wśród klientów pomocy społecznej

Priorytet 3.1. Budowanie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia

3.1.1 Zawieranie kontraktów pomiędzy bezrobotnym a Ośrodkiem Pomocy Społecznej określających zasady współpracy mające na celu wyjście z trudnej sytuacji rodziny bezrobotnego, integracja społeczna

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: PUP

Źródło finansowania: Budżet Gminy, środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 4. Pomoc osobom niepełnosprawnym

Priorytet: 4.1. Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych

4.1.1. Udzielanie pomocy materialnej dla rodzin, osób niepełnosprawnych.

4.1.1.1. Zasiłki na pokrycie podstawowych potrzeb rodziny niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, Budżet Państwa, środki Unii Europejskiej, PFRON

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet: 4.2. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych

4.2.1 Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom niepełnosprawnym

4.2.1.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania

- propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia
- ułatwianie kontaktu z placówkami rehabilitacji

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, Służba Zdrowia

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet 4.3. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy

4.3.1. Urozmaicenie zakresu świadczeń pomocy

4.3.1.1. Ogólne usprawnienie i wsparcie osób niepełnosprawnych pozwalające na uzyskanie możliwie najpełniejszej niezależności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb

Realizator: ŚDS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina Tyczyn

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki Unii Europejskiej

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 5. Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób starszych wymagających opieki i osób samotnych

Priorytet 5.1. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.

5.1.1. Udzielanie pomocy materialnej, pomocy w formie usług opiekuńczych, kierowanie do domów pomocy społecznej, realizacja Programu „Wspieraj Seniora”

5.1.1.1. Zasiłki celowe, celowe specjalne z przeznaczeniem na pokrycie leczenia

- praca socjalna,
- pomoc w postaci zakupu posiłków

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, PCPR, DPS

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Środki z Budżetu Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

Priorytet 5.2. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom starszym i samotnym.

5.2.1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych

5.2.1.1. Tworzenie projektów promujących działania na rzecz osób starszych i samotnych

- praca socjalna, pomoc w postaci zasiłków
- wsparcie finansowe dla osób samotnych i dla osób w rodzinach,
- utworzenie ośrodka wsparcia (dziennego pobytu) dla osób starszych
- utworzenie całodobowej placówki dla osób starszych – samotnych i chorych

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina, PCPR

Źródło finansowania: Budżet Gminy,

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 6. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Priorytet 6.1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków.

6.1.1. Wdrożenie stosowania form polityki antyalkoholowej i antynarkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży

6.1.1.1. Zwiększanie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów uzależnień, wzmacnianie efektów leczenia,

- praca socjalna,
- pomoc finansowa i pomoc rzeczowa
- organizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych.

Realizator: M-GOPS w Tyczynie, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Partnerzy: Gmina, Placówki Oświatowe,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

6.1.2. Prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu

funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu.

6.1.3. Wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny dla dzieci stanowiących problemy wychowawcze, zagrożonych demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniem

6.1.3.1. Realizacja programów umożliwiających rozwój różnych form pracy środowiskowej.

- pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych,
- poradnictwo specjalistyczne,
- pomoc socjalna, dożywianie,
- organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań,
- diagnoza indywidualna dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej

Realizator: M-GOPS w Tyczynie, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury

Partnerzy: Gmina,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Budżet Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

7.1. Działanie służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (policja, sąd, pomoc społeczna, służba zdrowia, oświata, organizacje pozarządowe, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

- praca socjalna,
- porady prawne i psychologiczne
- Zespół Interdyscyplinarny

Realizator: M-GOPS w Tyczynie, ww. służby

Partnerzy: Gmina, Rodzinny Punkt Konsultacyjny,

Źródło finansowania: Budżet Gminy, środki Unii Europejskiej , programy rządowe

Termin realizacji: Praca ciągła

Cel strategiczny 8. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Priorytet: 8.1. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności, pomoc osobom bezdomnym.

8.1.1. Pomoc skierowana na pomoc najuboższym

8.1.1.1. Pomoc rodzinom najuboższym:

- prowadzenie pracy socjalnej,
- aktywizowanie do podjęcia pracy,
- pomoc w załatwianiu formalności związanych ze staraniem się o dodatek mieszkaniowy

Realizator: M-GOPS w Tyczynie

Partnerzy: Gmina

Źródło finansowania: Budżet Gminy, Środki Państwa

Termin realizacji: Praca ciągła

3.4. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą :

- ilość uruchomionych działalności gospodarczych;
- liczba osób bezrobotnych biorących udział w szkoleniach, stażach, kursach
- ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych;
- liczba osób, którym udało się wyjść z bezdomności;
- liczba osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy;
- liczba osób którym udzielono pomocy w związku z przemocą w rodzinie;
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antynarkotykowej lub antyalkoholowej oraz liczba osób, do których dotarły materiały i ulotki informującego zagrożeniu związanym z tymi patologiami w ramach systemu sieciowej pomocy;
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia
- liczba osób, w tym dzieci objętych dożywianiem.
- liczba rodzin objętych różnymi formami pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych i bezdomnych,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i ilość godzin świadczonych usług,
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych;

3.5. ROLA I FUNKCJE LOKALNEGO SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W PERSPEKTYWIE NA LATA 2021 do 2027

Tempo zachodzących procesów, przemian ich skutków, wpływa na funkcjonowanie praktycznie wszystkich dziedzin życia w tym grup i struktur lokalnej społeczności.

Dlatego główne kierunki polityki społecznej w odniesieniu do lokalnego systemu pomocy społecznej powinny skupiać się na działaniach:

1. zwiększeniu roli i efektywności niematerialnych form pomocy i wsparcia (głównie poradnictwo, ze szczególnym uwzględnieniem poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego),
2. dostosowaniu struktur instytucjonalnych i organizacyjnych do standardów krajów UE i wymogów wynikających z integracji
3. zwiększeniu udziału roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych
4. przeciwdziałaniu wykluczeniu osób i grup oraz poprawa warunków funkcjonowania i jakości życia rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych
5. budowaniu, powiększaniu kapitału społecznego na elementach: kompetencji, zaufania i partnerstwa między podmiotami publicznymi i niepublicznymi jak też zwiększenie roli ekonomii społecznej,
6. wykształceniu rozwiązań systemowych i mechanizmów zabezpieczenia potrzeb rodzin niewydolnych wychowawczo oraz doświadczających przemocy w rodzinie
7. systematycznym diagnozowaniu i monitorowaniu potrzeb i jakości życia społeczności lokalnej.

3.6. MONITOROWANIE I OCENA STRATEGII

Niniejsza Strategia wytycza ogólne cele i kierunki działań rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Tyczyn. Jednym z warunków realizacji tych celów jest ich finansowanie. Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- możliwe do pozyskania środki funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)
- środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie jest głównym, ale nie

jedynym realizatorem wytyczonych zadań. Powinien pełnić funkcje koordynujące współdziałanie wielu podmiotów polityki społecznej funkcjonujących na terenie Gminy.

Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie dokonywać będzie cyklicznej aktualizacji diagnozy problemów społecznych w całej gminie.

Aktualizowana diagnoza problemów społecznych posłuży do opracowania nowych programów i projektów, dotyczących rozwiązywania tych problemów.

WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021- 2027 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.....	17
Tabela 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.....	18
Tabela 3. Bezrobocie w gminie Tyczyn na przestrzeni lat.....	19
Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020	21
Tabela 5. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020.....	22
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020.....	23
Tabela 7. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020	24
Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020.....	26
Tabela 9. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020.....	27
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020	29
Tabela 11. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020	30

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020	32
Tabela 13. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020.....	33
Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020	34
Tabela 15. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020	35
Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020.....	37
Tabela 17. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020	38
Tabela 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020	39
Tabela 19. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020	40
Tabela 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016-2020.....	41
Tabela 21. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016-2020.....	42
Tabela 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020	44
Tabela 23. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiołowej w latach 2016-2020	45

Tabela 24. Analiza problemu ubóstwa	48
Tabela 25. Analiza problemu bezrobocia.....	49
Tabela 26. Analiza problemu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby.....	50
Tabela 27. Analiza problemu alkoholizmu	51
Tabela 28. Analiza problemu przemocy w rodzinie.....	52
Tabela 29. Analiza problemu potrzeby ochrony macierzyństwa	53
Tabela 30. Analiza problemu w sprawach opiekuńczo–wychowawczych	54
Tabela 31. Analiza problemu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	55

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.....	17
Wykres 2. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu ubóstwa w latach 2016-2020	18
Wykres 3. Bezrobocie w gminie Tyczyn na przestrzeni lat.....	20
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020.....	21
Wykres 5. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezrobocia w latach 2016-2020	22
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020	24
Wykres 7. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020.....	25
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020.....	26
Wykres 9. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu długotrwałej choroby w latach 2016-2020	27
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020	29
Wykres 11. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu alkoholizmu w latach 2016-2020	30

Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

.....
32

Wykres 13. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016-2020

.....
33

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020

.....
35

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

.....
37

Wykres 16. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2020

.....
38

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020

.....

39

Wykres 18. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu bezdomności w latach 2016-2020

.....

40

Wykres 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach

2016-

2020.....

....42

Wykres 20. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016-

2020

.....

43

Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski

żywiłowej w latach 2016-2020

.....

45

Wykres 22. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy M-GOPS w Tyczynie z powodu klęski żywiłowej w latach 2016-2020

.....

46

Gmina Tyczyn
Rynek, 36-020 Tyczyn
Tel. +48 17 221 92 11
www.tyczyn.pl

Numer załącznika

Uchwała numer XXX.204.20. "Uchwała wraz z przegłosowanym wnioskiem w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027. " została podjęta następującą proporcją głosów: jestem za 11, jestem przeciw 0, wstrzymuję się 0.

Uchwała została podjęta w trybie jawnym, zwykłą większością głosów.
Data i godzina głosowania: 29.12.2020 12:25:11

Radni zagłosowali jak poniżej:

Jestem za	
1.	<i>Jadwiga Czarnik</i>
2.	<i>Ryszard Fornal</i>
3.	<i>Damian Fudali</i>
4.	<i>Ryszard Kaczor</i>
5.	<i>Grzegorz Lampart</i>
6.	<i>Eugeniusz Malak</i>
7.	<i>Ewelina Malak</i>
8.	<i>Joanna Mroczka</i>
9.	<i>Zdzisław Prokop</i>
10.	<i>Genowefa Szawara</i>
11.	<i>Marian Tadla</i>

Wstrzymuję się	
	<i>BRAK</i>

Jestem przeciw	
	<i>BRAK</i>

Obecni radni, którzy nie wzięli udziału w głosowaniu	
	<i>BRAK</i>

Operatorem systemu był UM - TYCZYN.

Wygenerowano z systemu DSSS Vote za pośrednictwem oprogramowania DSSS Vote App.